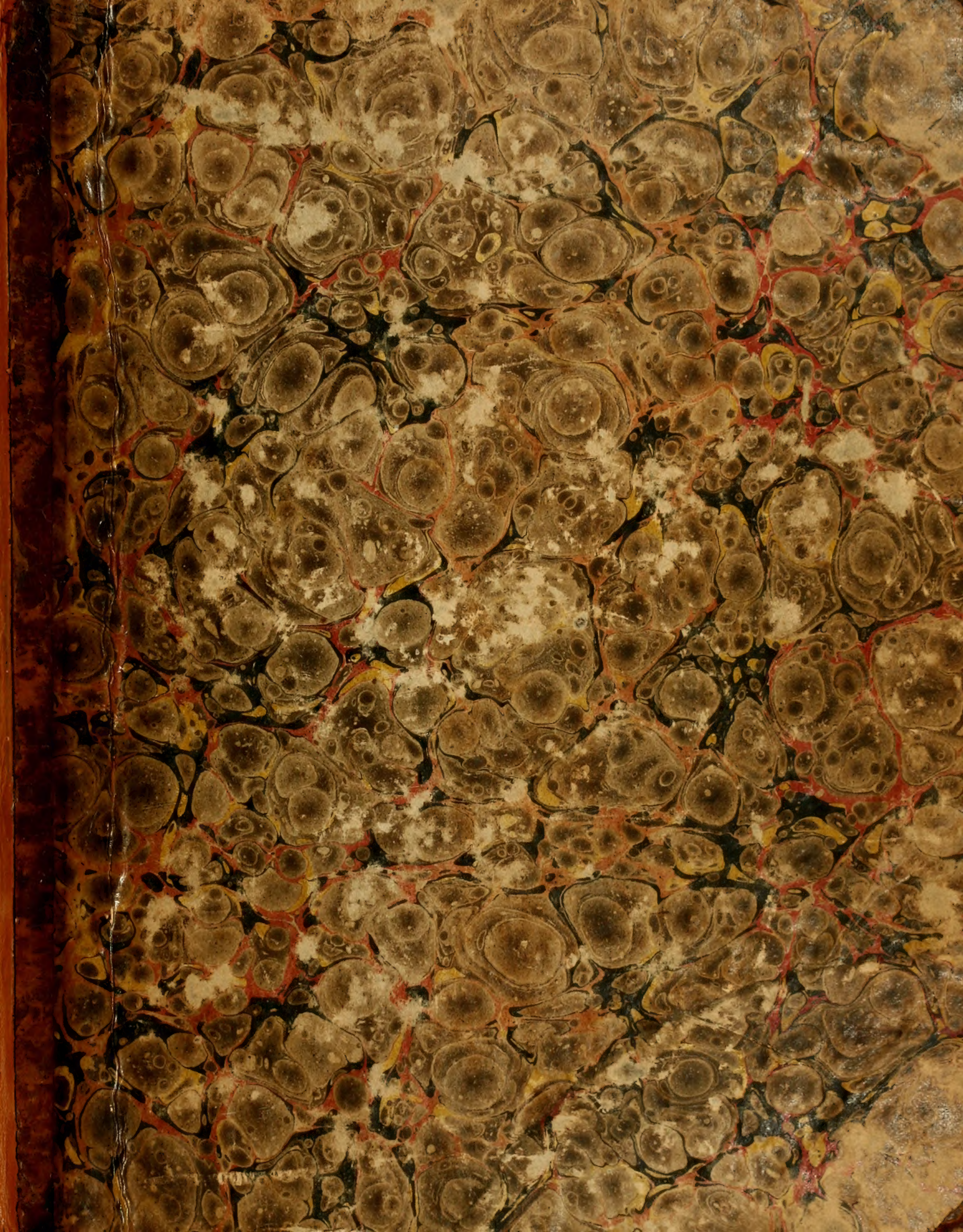
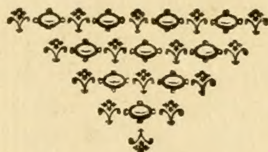

VE
RI
TAS

G. W. KNORRS
VERLUSTIGING
DER OOGEN EN VAN DEN GEEST,
OF
VERZAMELING
VAN ALLERLEY BEKENDE
HOORENS EN SCHULPEN,
DIE IN HAAR EIGEN KLEUREN AFGEBEELD ZYN:

VYFDE DEEL.

THANS NAGEZIEN, VERBETERD, VERVOLGD, EN MET
EEN GEHEEL NIEUWE NEDERDUITSCHE
BESCHRYVING UITGEGEVEN.

TE AMSTERDAM,
BY DE ERVEN VAN F. HOUTTUYN.
MDCCLXXIV.

1774

VERZAMELING

VAN ALLERLEY BEKENDE

HOORENS EN SCHULPEN

IN HAAR EIGEN KLEUREN.

VYFDE DEEL.

EERSTE PLAAT.

Niet ligt zal men een fraaijer slag van Hoorens te berde brengen, dan die is, welke wy hier in *Fig.* 1., vertoonen. Men noemtze de *Oranje Vlag*, in 't Fransch *le Paviljon d'Orange*, gelyk d'ARGENVILLE deezen naam vertaalt, zeggende dat menze, in 't Latyn, *Vexillum Arausiacum* tytelt. In de byvoegzelen op 't Werk van RUMPHIUS wordt gezegd, dat 'er diestyds, behalven eene in 't Kabinet van VINCENT, geen andere, dan die aldaar is afgebeeld, bekend was. Men vondt 'er, toen d'ARGENVILLE schreef, zo hy zegt, drie te Parys, twee in Engeland en één in Holland. 't Is zeker, dat wy 'er nu meer dan ééne in ons Land hebben, doch het blyft niettemin een raare, fraaije en kostbaare Hooren, die, compleet zynde, verscheide honderd Guldens waardig is. Deeze is, ten opzigt van haare Banden en Koleur, volmaakter dan ten opzigt van de Gestalte, die veel naar de Laphoorns zweemt, welke tot het Geslagt van de Rotshoorens (*Murices*) t'huis gebragt worden. 't Is onbegrypelyk hoe anderen haar onder de Belhoorens (*Tonnes*), hebben kunnen plaatzen. Men ziet hier klaar, hoe de breede Oranjekleurige Banden, aan de Lip, in tweeën gespleeten zyn, en hoe zy tusschen zig een zeer smal Bandje hebben. Het een en andere is een byzonder Kenmerk van deeze ongemeene Hoorens, die het sieraad uitmaaken van de aanzienlykste Verzamelingen. De Oranje-Vlag TAB. I. Fig. 1.

De Hooren van *Fig.* 2 en 3, is niet minder zeldzaam, en, zo veel ons bekend is, nog nooit in die volkomenheid afgebeeld. D'ARGENVILLE heeft 'er een zeer geringe van, die ook maar kort gespild is, en betrekt dezelve tot de Porseleinhoorens (*Porcellanæ*). In 't Werk van SEBA, alwaar men 'er twee De Weevers-Spoel. Fig. 2, 3.

vertoont, wordt gezegdt, dat de genen, die een dikke Lip hebben, Mannetjes, de anderen Wyfjes genoemd worden. Deeze is byzonder dik gelipt, en lang gespild, 't welk 'er eene byzondere fraaiheid aan geeft, zynde zodanige ſtukken als dit naauwlyks te bekomen. Inzonderheid munt zy uit, door haare levendige Vleeſchkleur, zo aan de enden, als in de Mond-opening, *Fig.* 2, en op de Rug, *Fig.* 3. Het overige, wat de Geſtalte belangt, blykt genoegzaam uit de Afbeeldingen.

Tweede Plaat.

Peul- of Boere-boon-Doublet. TAB. II. *Fig.* 1, 2, 3.

Onder de Doublet-Schulpen, die men *Baardknypers* of ook wel *Peul* en *Boereboon-Doubletten* noemt, is deeze, en wegens de grootte, en wegens de fraaije Tekening, zeer merkwaardig. Wy hebben, in de Figuuren 1 en 2, de beide helften van deeze Doublet vertoond, en daar uit blykt, dat de Tekening op de eene helft nog wat verſchillende is van die op de andere helft; maar in beiden is dezelve verwonderlyk Ruitswyze gegolfd met geelagtige Streepjes op eenen bruin roſſen grond. In *Fig.* 3 ziet men de inwendige Geſtalte, en hoe het Scharnier zig geheel aan 't end bevindt; waar uit dan blykt hoe zy gaapende zig als een Tang of Chineeſche Baardnyper, gelyk Rumphius zegt, kunnen vertoonen. De holligheid is eenigermaate Paarlemoeragtig.

Derde Plaat.

Geel gestopt Tulbandje. TAB. III. *Fig.* 1.

In de Verklaaring van de Tiende Plaat, in 't Eerſte Deel, is geſproken van *Turkſche Tulbandjes*, en hoe dezelven van de Soldaaten verſchillen Het Hoorntje van *Fig.* 1., dat weezentlyk een Tulbandje is, munt uit door de aanmerkelyke byzonderheid van aan den Top zuiver Oranje-kleur te zyn, terwyl de onderſte winding zwart is, doch waar door men, hier en daar, eenig Paarlemoer ziet blinken, als zynde de uitwendige Huid wat afgeſchaafd. Ook is die Oranjekleur, van boven, 'er zo wel eigen aan, als het zwart van onderen. Zy worden tot de Tollen (*Trochi*) t'huis gebragt. In veelen is de Top veel bleeker of maar enkel geel.

Bloedige Tanden. *Fig.* 2.

Onder de Halve Maan Hoorentjes of Nerieten, die niet zeer groot vallen, en waar van reeds eenige afgebeeld zyn, komen 'er voor die in deeze byzonderheid uitmunten, dat zy van binnen aan het Mondſtuk met Bloedroode Vlakken zyn, die maaken, dat menze, zeer natuurlyk, *Bloedige* of bebloede *Tanden* noemt. Van deeze vindt men by d'Argenville, onder den naam van *Quenottes Sanglantes*, gewag gemaakt.

Geknobbelde en gebandeerde Argus. *Fig.* 3.

De Hooren van *Fig.* 3, is vry veel zeldzaamer. Men noemtze de *Geknobbelde en Gebandeerde Argus*, waar van in 't Werk van Rumphius een goede, doch ongekleurde Afbeelding is. Den naam van Argus hebben zy van de menigte van witagtige Knobbeltjes als Oogen, die op de Banden zyn, en, omze van de gewoone Arguſſen, die men onder de Porſeleinhoorns betrekt, te on-

onderſcheiden, worden zy genoemd Geknobbelde en Gebandeerde Argus. Men ziet hier hoe de Grondkleur eenigermaate Oranjekleurig is, en die der Banden bruin ros. Zy behoort tot de Trompethoorns (*Buccina*).

Onder dat zelfde Geſlagt moeten wy het Hoorntje van *Fig.* 4, betrekken, dat niet alleen bruin van Grondkleur, maar nog bovendien *Bruin geribd* is. D'ARGENVILLE heeft een dergelyke, op zyne Zeventiende Plaat, Letter M, tot de Belhoorens (*Tonnes*) t'huis gebragt. Bruin geribde. *Fig.* 4.

Veeleer ſchynt deeze, die men, wegens de diepe inſnydingen van haare Banden, den naam van *Bordes-Trappen* geeft, tot het Geſlagt der Belhoorens te behooren. Van de diepte der Inſnydingen kan men oordeelen uit de Tandjes aan de Lip, die door de uitloopende Banden worden te weeg gebragt. De Kleur is bleek en die der Banden geelagtig. Smalle Bordes-Trappen. *Fig.* 5.

VIERDE PLAAT.

Het onderſcheid tuſſchen de Brandariſſen en Krulhoorns, van welke laatſten 'er op de Vyf- en Zesentwintigſte Plaat, in 't Eerſte Deel, afgebeeld zyn, beſtaat vooreerſt in de Kleur, welke de Brandariſſen zig eenigermaate als gezengd doet vertoonen: ten anderen in de figuur der Takken, die in dezelven niet gekruld zyn. Men vindt 'er, die dezelven ſmal en ſpits uitloopende hebben, gelyk in die van de IX. Plaat in 't Derde Deel, *Fig.* 2, welke aldaar een witte Brandaris genoemd wordt, terwyl die Takken, in deeze van de Afbeelding *Fig.* 1, breeder uitloopen. De Franſchen noemenze *la Brulée* of *Rôtie*, gelyk uit d'ARGENVILLE, Plaat XIII Letter F., blykt. Wegens de witte en roode Grondkleur noemen wy dit Hoorentje een *Bonte Brandaris*: want zyne zwarte Punten vertoonen zig of zy gebrand waren, en ſteeken ſterk af op den gedagten Grond. Bonte Brandaris. TAB. IV. *** *Fig.* 1.

Sommige Hoorens, die naar de Beddetyken in geſtalte eenigermaate gelyken, voeren den naam van *Noote Moskaaten*, gelyk deeze, die bruin roodagtig is van Kleur, en niet getakt. Men vindt de meeſten geheel bruin, en ſommigen ook wit, die men dan Witte Noote Moskaaten noemt. Wy zullen één van deeze laatſten, op 't end van 't Zesde Deel, op een bruinen Grond vertoonen. Noote Muskaat. *Fig.* 2.

In het Eerſte Deel, bladz. 41, ſpraken wy omſtandig van het onderſcheid, dat 'er plaats heeft tuſſchen de Krabben, Duivelsklaauwen en Podagra-Kreeften. Van deeze laatſten, die in het Tweede Deel afgebeeld zyn; zo wel als van de Duizendbeenen, in het Vierde Deel voorkomende, verſchillen de *Scorpioenen*, hoedanig eene, zeer aanzienlyke, in de Derde Figuur van deeze Plaat verſchynt, wier Mond-opening, bovendien, geheel anders gekleurd is, dan in de Podagra-Kreeften; zynde, naamelyk, in dezelven bruin met witte Streepen, en in deeze Oranjekleurig rood. De lange kromme Staart en Punten of Pooten, maaken die benaaming zeer toepaſſelyk. Sommigen echter, Scorpioen. *Fig.* 3.

 gee-

geeven, zonder behoorlyke onderſcheiding, ook den naam van Scorpioen aan de Podagra-Kreeft, en verwarren dezelve met de Krabben.

Geborduurde Dadel. *Fig.* 4. Ongemeen ſteekt, op de fraaije Dadel *Fig.* 4, de bruine Rok, waar mede zy omtoogen is, boven het vuil witte van den Top en van het andere end uit: Terwyl men 'er, wegens het witte Borduurwerk op den bruinen Grond, met Regt den naam aan geeven mag van *geborduurde Dadel.* Men ziet dat deeze veel dikker naar de langte is, dan de meeſte andere Dadels. Zy heeft haar afkomſt uit Ooſtindie.

VYFDE PLAAT.

Triton of Trompet-hoorn. TAB. V. *** *Fig.* 1. Van deeze Hoorens zyn tegenwoordig de kleine zeldzaamer dan de groote: Van 't kleinſte ſlag zagen wy 'er op Plaat XVI. van het Tweede Deel van dit Werk, die doch aanmerkelyk in Kleur verſchilden met de groote *Tritons.* Die in *Fig.* 1, op deeze Plaat voorkomt, is een middelſlag, zeer fraay van Kleur en Tekening. Wy hebben 'er die eens zo lang en eens zo dik zyn. Behalven deeze Ooſtindiſche, komen 'er ook Weſtindiſche voor, die in Geſtalte merkelyk en in Kleur zeer veel verſchillen.

RUMPHIUS ſpreekt omſtandig van de ſierlyke marmering die deeze Hooren uitwendig, zo wel als van den Vuurroeden gloed, dien dezelve van binnen heeft. Wel ſchoon gemaakt zynde, hebben zy, uit- en inwendig, een glans als Porſelein. De Mond-opening is wederzyds bruin geſtreept. Veelen komen aan de Punt wat beſchadigd voor: weshalven zy dan omgekeerd op Voeten gezet worden, om als een ſoort van Vaazen de Kabinetten van boven te verſieren.

Oſſe-Oog. *Fig.* 2. Dat *Fig.* 2, een ſoort van Land-Slak zy, is uit de Geſtalte niet onwaarſchynlyk. RUMPHIUS noemtze Slyk-ſlakken, en zegt dat men die in de Moeraſſige grond der Ryſtvelden, of ook in de Slykerige Oevers der Rivieren, ſomtyds wel een Vuiſt groot zynde, aantreft. De Kleur derzelven is, volgens hem, bruinagtig groen, met geele ſtreepjes doorweven. Hier ziet men, bovendien, paarſchagtige bandjes overlangs en de Knop is zwartagtig Purperkleur. Om die reden noemt men ze *Oſſe-Oogen.*

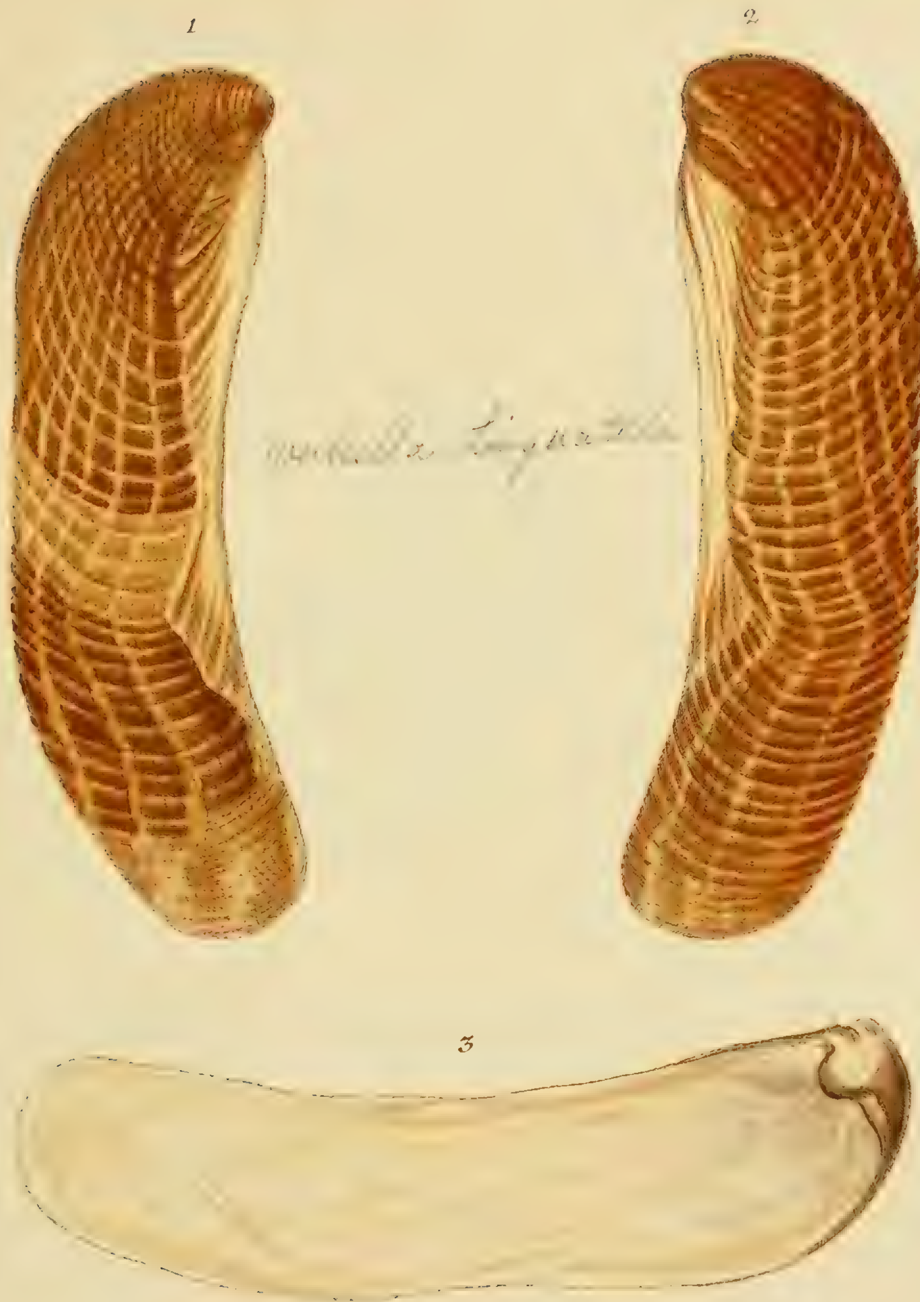
Koe-Oog. *Fig.* 3. Een dergelyke Geſtalte doet den naam van *Koe-Oog* geeven aan de Slakhooren van *Fig.* 3., die op de Veertigſte Plaat van 't Derde Deel van SEBA, in de Figuuren 3, 4, 5, ſchynt afgebeeld te zyn. Deeze is Vleeſchkleurig, met bruiner Banden van verſchillende breedte, aan den Mond en Top geelagtig. De Mond-opening is zeer wyd en ovaal van Figuur. Men ziet 'er, in 't geel, de gedagte Banden doorblinken. Tegen over het Topje heeft deeze Hooren een diep induikend Navelgat. Dit alles doet dezelve naar de Poſthoorens, die in 't Eerſte Deel vertoond zyn, gelyken.

ZES-

Ex Museo D^ni W. van der Meulen, Civ. Capitan. Amstelodam. vigilantissimi.

Andr. Hoffer sculpsit.

Ex Museo Dni. Brandt, Mercatoris Amstelodamensis.

J. A. Jeninger sculpsit.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

1

2

3

4

5

Ex Museo Excell. Dni. M. Houttuijn, Med. Doct. Amstelodamensis.

J. A. Joninger sculpsit.

1 [illegible] [illegible]
2 Pholiota squamosa ?
3 [illegible] [illegible]
4 [illegible] [illegible]

Ex Museo Houttuijniano.

J. A. Soninger sculpsit.

Ex Museo Houttuyniano.

Andr. Hoffer sculps.

ZESDE PLAAT.

De geſtalte van deeze zeldzaame Hooren, doch inzonderheid die van de gewoone *Starrepennen*, welke ook niet gemeen zyn, heeftze in verſchillende Geſlagten doen plaatzen. De naam zou dezelven tot de *Strombi*, *Vis* of Pennen, t'huis brengen, de geſtalte doetze gelyken naar de Spillen, *Fuſeaux*, maar de grootte van de eerſte Winding betrektze tot de *Buccina*, waar onder men ze, by d'ARGENVILLE, geplaatſt vindt. Thans, evenwel, zyn ſommigen van oordeel, dat zy, wegens haar Lip, tot de Vleugelhoorens behooren. Ik wil dit verſchil niet beſliſſen: maar, indien 'er een Geſlagt van *Spillen* gemaakt werde, 't welk niet oneigen was, zouden zy, dunkt my, gevoeglyk daar plaats in vinden.

Dikke Starrepen. TAB. VI. *** Fig. 1.

De Hooren van deeze afbeelding is een ſchoon Stuk. Uitgenomen haar Punt, die echter op ver naa zo lang niet is als in de gewoone Starrepennen, zweemt de geſtalte veel naar die der Tritons, wegens de allengs verkleinende Windingen, die men ten minſte twaalf tellen kan aan deeze Hooren. De Kleur is bruinagtig glanzig geel, allengs verbleekende naar de Punt of Top. Met een dubbele ry van Tanden is haar Mond gezoomd, waar van de Opening zigtbaar is op de volgende Plaat. De afkomſt van deeze dikke kortſtaartige Starrepennen, is van Mocha aan de Roode Zee.

Het kleine witte Lazarus-Klapje van *Fig.* 2, is wegens de fyne Takjes, die het heeft, zeer merkwaardig en uitmuntend fraay. Men vindt 'er ook eenige zwarte en roode Vlakjes op. Het komt uit Ooſtindie.

Wit getakt Lazarus-Klapje. *Fig.* 2.

ZEVENDE PLAAT.

Zie hier de zo even gedagte Starrepen, in natuurlyke grootte, van de andere zyde. De Mond-Opening vertoont zig dus zeer duidelyk, en onderſcheidt zig, door haar blaauwagtig witte Kleur, van het uitwendige der Hooren. Hier is maar éene ry van Tanden zigtbaar. Ook openbaart zig de halfsmaanswyze infnyding by de onderſte Punt zeer duidelyk.

Dikke Starrepen. TAB. VII. *** Fig. 1.

Het Lazarus-Klapje van *Fig.* 2, 3, is ongemeen ſierlyk. De bovenſte helft heeft zeer fraaije roodagtige ſtreepen, die van het Scharnier, ſtraalswyze, naar den Omtrek loopen, en in het witte Haairige der Oppervlakte zeer uitmunten. Zy zyn verſcheidelyk afgebroken, en met zwartagtige Vlakken getekend, die 'er nog meer verandering aan geeven. De onderſte helft van deeze Doublet, in *Fig.* 3 voorkomende, is, gelykerwys in de meeſte Lazarus-Klappen, van de andere zeer verſchillende en als Schulpswyze ſamengeſteld; zo dat men die byna voor een Rots of Foely-Doublet-Schulp zoude houden; doch het Scharnier van deeze Doublet toont duidelyk, dat zy behoort tot de Lazarus Klappen.

Sierlyk gebandeerd Lazarus-Klapje. *Fig.* 2, 3.

AGTSTE PLAAT.

Moesjes-Tepelbak. TAB. VIII. * * Fig. * 1. Van die Hoorens, welke men Tepelbakken noemt, zyn reeds Afbeeldingen in dit Werk gegeven. Dus zagen wy op de Vierde Plaat, in het Tweede Deel, de Ethiopische gekroonde en gebandeerde Tepelbak, en op de Dertigste Plaat een ongetepelde, die men gemeenlyk Jakoba-Kruikje noemt, beide zeer fraaije Stukken. In sierlykheid van kleur echter, en Tekening, munten de *Moesjes-Tepelbakken* uit, waar van de afbeelding *Fig.* 1, op deeze Plaat, ons een zeer fraay Stuk vertoont. De Kleur is hooggeel, somtyds met eenige bleekere Streepen als doorweven; somtyds zeer sterk van Glans en hier en daar getekend met bruine Vlakken, die als Moesjes op het Aangezigt zig vertoonen. Hier van heeft de Hooren haaren naam. Zy komt uit Oostindie, waar men 'er, wegens de grootte en gemeenheid, als gezegd is, na dat de Visch daar in gebraden is, Hoosvaten, Scheppers &c. van maakt. Zelfs hebben wy Lepels, die gemaakt zyn van groote Moesjes-Tepelbakken.

Agaate Wolkbakjes. Fig. 2, 3. De Hoorentjes van *Fig.* 2, en 3, kunnen, hoewel zy mede tot dit Geslagt behooren, geen eigentlyke Tepelbakjes genoemd worden, dewyl zy geen Tepel hebben. Wy geeven 'er, derhalven, den naam van *Bakjes*, en wegens de Wolkagtige Kleur den naam van *Agaate Wolkbakjes* aan. Zy vallen zo groot niet als de gemelde Tepelbakken, en hebben de Mond-Opening van binnen, zo wel als het Topje, paarschagtig gekleurd.

Roozekleurige Kapjes. Fig. 4, 5, 6. Den algemeenen naam van *Roozekleurige Kapjes* verdienen die der drie overige Afbeeldingen, hoewel zy in Kleur aanmerkelyk verschillen Van de Kapjes of Patellen zyn reeds verscheidene voorgesteld, doch geene derzelven heeft de fraayheid van deeze. Die van *Fig.* 4. is byna geheel Roozekleur, doch van den Top af met straalswyze streepen van witte Stipjes zeer sierlyk gepointileerd, en aan den Rand, die geelagtig is, getekend met donkerer roode Vlakken. Die van *Fig.* 5, heeft den geelagtigen Rand veel breeder, en is van 't midden gestraald met breede witte streepen, zynde daar tusschen vol van Bloedkleurige stipjes op den Roozekleurigen Grond. De Rand is verdeeld door groote Vlakken; het wit daar tusschen met geel gesprenkeld. In *Fig.* 6, is de Rand ook breed en sterker geel met Roozekleur, 't welk het middelste van het Schild, buiten den Top, vervult, doorweven. In allen is de Top witagtig. Wy zullen, in 't vervolg, nog meer verscheidenheden van deeze Kapjes vertoonen.

NEGENDE PLAAT.

Sterk getakte Lazarus-Klap. TAB. IX. * * Fig. * 1. In 't voorste van 't Eerste Deel deezes Werks zyn de helften voorgesteld van verscheiderley Oostindische Lazarus-Klappen. Wy zagen op Plaat VI, een Oranjekleurige, op VII een hoogroode, en op Plaat IX, van dat Deel, een sterk getakte; doch 't is blykbaar, dat die, in dat opzigt, veel te kort schiet, by het raare Stuk van de middelste Afbeelding op de tegenwoordige Plaat. Se-

Sedert eenigen tyd zyn 'er verfcheidene uit de Weftindiën overgekomen, die ongemeen *fterk getakt* zyn; doch onder deeze fpant zekerlyk die van *Fig.* 1 de kroon, gelyk zy dezelven ook in hoogheid van Kleur zeer veel te boven gaat. De fierlyke roode Kleur beflaat hier byna de geheele bovenfte Schulp, terwyl de onderfte, die bleeker is, door de langte van haare Takken uitmunt. Een onder dezelven is langer dan de geheele breedte van de Doublet. Allen zyn zy aan 't end breed en plat, zeer onregelmaatig van figuur en plaatzing. In 't bovenfte der Afbeelding vertoont zig de platte kant van het Scharnier, op de onderfte helft, als afgefleepen, met een fplyting in 't midden. Dit hebben alle deeze Lazarus-Klappen gemeen. 's Is onbegrypelyk wat het Dier, daar in vervat, met deeze Takken doe, aan zyne Schulpen, die hetzelve niet voor Pooten of Armen verftrekken kunnen, om dat zy onbeweeglyk zyn. Hoe ondoorgrondelyk zyn de Wegen der Natuur?

Die zoort van Mantel-Doubletten, welke breed en plat geplooid zyn, voeren den naam van *Jaagers Mantels.* Zy hebben ook een groote verfcheidenheid van Kleuren, doch doorgaans zyn zy zuiver en zo hoog gekleurd niet als de anderen. Deeze heeft een niet minder fierlyke, hoewel bruinagtig of donker geele Kleur. Zy is uit Weftindie, zo wel als de volgende. Geele Jaagers Mantel. *Fig.* 2.

Deeze noemt men *Roos-Doublet*, om dat de Roozekleur zeer aangenaam fpeelt door haare beide Schulpen. Aan 't Scharnier zyn dezelven fterk Karmozyn Rood, en van hetzelve af, Straalswyze, zeer fyn geribd. Buiten twyfel behooren deeze fraaije Schulpjes tot het Geflagt der *Chamæ* of Gaaper Doubletten. Roos-Doublet. *Fig.* 3.

Men kan uit de Geftalte ligt afneemen, waarom die van *Fig.* 4, den naam van *Jaagers Weytafch* Doubletten voeren. Sommigen, evenwel, geeven 'er enkel den naam van Mantels aan, en deeze fchynt het te zyn, die RUMPHIUS de eerfte en gemeenfte foort noemt van Mantels, welken de Maleijers *Bia Sisfing*, dat is Kamfchulpen, ook *Bia Terbang*, of vliegende Schulpen heeten, om dat zy zomtyds uit het Water fchieten, als of zy vloogen. *Gibecière* is de Franfche naam. Zeer fraay wordt de ruuwheid van de Oppervlakte door GUALTHIERI, op zyne Afbeelding Letter L, Plaat 74, verklaard. De Kleur is graauwagtig bleek geel, hier en daar met Taankleurige Vlakken, die op de andere helft ontbreeken. Zy hebben de Ooren byna gelyk, hoedanigen RUMPHIUS als de raarften aanmerkt onder deeze Mantel-Doubletten. Jaagers Weytafch. *Fig.* 4.

Fig. 5 fchynt een *Geband Liphoorentje* te zyn, dat zyne Lip verlooren of 'er nog geene heeft gehad. 't Is naamelyk bekend, dat zommige Liphoorns in de Jongheid ongelipt zyn. Het is donker graauwagtig van Kleur, met witte geplekte Banden. Geband Liphoorentje. *Fig.* 5.

Onder de Tooten ontmoet men zo magtig veele verfcheidenheden van Tekening, dat men dikwils beter zeggen kan tot welk flag zy niet, dan tot welk flag zy al behooren. Dus kan men ook het fierlyk bruin geplekte Tootje, van *Fig.* 6, niet tot de Moesjes-Tooten, Boter-Tooten of Bafterd-Guineefche, t' huis brengen: maar het komt, onzes oordeels, wanneer men op de gelyke- Vlooije-Scheetje. *Fig.* 6.

nis agt geeft, naaſt aan de *Vlooije-Scheeten*, en mag met reden dien naam voeren: want de bruine Plekjes zeer ongelyk zyn; groot en klein door elkander geplaatſt.

TIENDE PLAAT.

Vogel-Doublet. TAB. X. *** *Fig.* 1, 2. Onder de fraaiſte zaaken mag men de Samengroeizelen tellen van raare Schulpen. De *Vogel-Doublet*, waar van de twee helften in *Fig.* 1 en 2, op deeze Plaat, voorkomen, is uit zig zelve, doordien zy lang geſtaart is en wel geconſerveerd, niet onaartig. Men zegge niet, dat deeze helften een weinig in grootte verſchillen, en daarom niet tot een zelfde Doublet behooren: want zulks is de Vogel-Doubletten eigen. Waarom zy dien naam voeren, is uit de Geſtalte blykbaar. De buitenſte graauwe Baſt weggenomen zynde komt een Oranjekleurige te voorſchyn, en dan volgt een zuiver Paarlemoer, gelyk in veele Schulpen. Dit vertoont zig hier op verſcheide plaatzen. Op de eene helft, in *Fig.* 1, zit een volkomen paarſchkleurig Haanekam-Doublet vaſtgegroeid: op de andere in *Fig.* 2 een dergelyk Doublet, doch waar van de eene helft verlooren is; zo dat zig het binnenſte daar van vertoont. Hier uit blykt, dat zy tot aangroeijing geneigd zyn, zo wel als de Oeſters en Moſſelen, tot welken zy, van ſommigen, worden betrokken.

Bruin Bandhoorentje. *Fig.* 3. Het Hoorentje van *Fig.* 3. kan of tot de Pennen, of tot de *Buccina*, t'huis gebragt worden. Het is aanmerkelyk wegens zyne gladde bruine Kleur, waar door het als gepolyſt Nooteboomen Hout zig vertoont. De geelagtige Band doet 'er den naam van *Bandhoorentje* aan toe-eigenen.

Geknobbelde Oranje Spil. *Fig.* 4. Het middelſtuk van deeze Plaat is wegens zyne Kleur aanzienlyk, die hetzelve eenigermaate naar de Oranje-Vlag, een der koſtbaarſte Hoorens, doet gelyken. Ten opzigt van de Geſtalte is 't een ſtompe, *geknobbelde Spil*, hoedanigen gemeenlyk bruin, en langer van Punt aan 't Mondſtuk voorkomen, aanmerkelyk verſchillende van de Knobbelhoorens. Men kan, ten dien opzigte, de Afbeeldingen in dit Werk, vergelyken. De Grond is niet alleen ros *Oranje*, maar de bruinagtige Streepen, die golfswyze langs de Gieren looſen, doen deeze Kleur grootelyks uitmunten: terwyl de Toorenswyze verheffing, aan den Top, 'er nog meer fraaiheid aan byzet.

Bruin-bonte Jaagers Mantels. *Fig.* 5, 6. In Geſtalte komen de *Jaagers-Mantels* van *Fig.* 6, 7, op deeze Plaat, volmaakt overeen met die geele van *Fig* 2. der voorgaande; maar zy verſchillen grootelyks in Kleur, hebbende een vuilwitten Grond, met Wolkagtig varieerende bruine Vlakken, die Golfswyze Banden maaken over de Schulp, zynde de andere helft doorgaans bleeker en weinig of niet gevlakt. Men vindt, onder deeze, oneindige verſcheidenheden van Kleur.

Oranjekleurig Hart. *Fig.* 7. De Schulp van *Fig.* 7, die met haare wederhelft een *Oranjekleurig Hart* uitmaakt, ſchynt nagenoeg de zelfde, als die men in *Fig.* 4, op de Twintigſte Plaat van het Tweede Deel deezes Werks, ontmoet: maar de tegenwoordige is of in Tekening wat verſchillende, of natuurlyker afgezet.

ELF-

1

Ex Museo Brandtiano.

J. A. Joninger ſculpsit.

[illegible]

[illegible]

Ex Museo Brandtiano.

Andr. Hoffer sculps.

1 Melo Indica

Cypraea ~~arabica~~
young

Ex Museo Houttuijniano.

G. P. Trautner sculps.

1 Spondylus Americanus Lam

2 [illegible] [illegible]

3 Sanguinolaria rugosa Var

4 Pecten Radula

5 Strombus young shell

6 Conus [illegible]

Ex Museo Houttuijniano.

J. A. Joninger sculps.

1–2 Avicula semi-sagitta

Ex Museo Houttuijniano.

J.A. Joninger sculps.

ELFDE PLAAT.

Op de Vyf en Zes-en-Twintigfte Plaaten van het Eerfte Deel, zagen wy bonte en bruine Krulhoorens: waar van deeze in *Fig.* 1 aanmerkelyk verfchilt door de langheid van haare Takken: weshalve menze te regt mag noemen *lang getakte* Krulhooren. De witagtige Kleur van deeze Takken, die fierlyk gefrifeerd en flaauwtjes omgeboogen zyn, doet dezelve fchoon affteeken op den glanzig bruinen en byna zwarten Grond. Voor 't overige heeft deeze Hooren ook vry veel geel, zo in Banden dwars over 't Lyf, als langs de Takken verfpreid. Liepen dezelven aan 't end breeder uit, gelyk in dat Hoorntje van de derde Figuur op de Negende Plaat van het Derde Deel, dan zou menze een Harte Hooren mogen noemen. De Mond-Opening, van binnen, vertoont zig, gelyk in die Krulhooren van de Vyf-en-twintigfte Plaat in het Eerfte Deel, wegens het doorfchynende bruin blaauwagtig geftreept. Lang getakte bruine Krulhooren. TAB. XI. *** *Fig.* 1.

De Bacaffan-Doubletten, waar van 'er een op de Twintigfte Plaat, in 't Tweede Deel afgebeeld is, zyn zeer verfchillende, naar dat menze meer of min gezuiverd heeft, en hebben bovendien ook een aanmerkelyke verfcheidenheid in de verfpreiding van het Paarfch of Violet, zo uit- als inwendig. Hier ziet men 'er één in *Fig.* 2 van de buitenzyde, die fraay geftraald is en de Oppervlakte met fyne Groefjes heeft. Geftraalde Bacaffan. *Fig.* 2.

Het Mantel-Schulpje van *Fig.* 3. is niet alleen door zyne fierlyke Marmering van bruin en geel, maar ook wegens de witte Stippen, daar over heen verfpreid, aanmerkelyk. De onderfte helft verfchilt eenigermaate in Kleur. Het onderfcheid van de grootte der zogenaamde Oorlappen is in deeze zeer opmerkelyk. Geftippelde Mantel. *Fig.* 3.

Het Hoorenje van *Fig.* 4, mag wel den naam van *Oranje-Wolkbakje* voeren. Het heeft, naamelyk, de Geftalte van die Hoorens welke men Bakken noemt, om dat zy de Opening wyd als een Bak of Schepper hebben: het is Wolkagtig gekleurd en trekt veel naar Oranje. Het is echter, bovendien, fierlyk, en op de wyze der Admiraalen gebandeerd. Zou men het dan ook de Oranje-Admiraal van de Wolkjes mogen noemen? Anders worden de zodanigen als deeze ook wel Agaate Bakjes getyteld. Oranje-Wolkbakje. *Fig.* 4.

Aan 't begin van 't Tweede Deel gefproken hebbende van 't onderfcheid der Rollen en Kuipers-Booren, zoo blykt, dat de Hooren van *Fig.* 5, op deeze Plaat, meer tot de eerften dan tot de laatften behoort. Men kan 'er, gevoeglyk, den naam aan geeven van *Geftreepte Orange Net-Rol.* Op een Oran- Geftreepte Oranje Net-Rol. *Fig.* 5.

ge-kleurigen Grond, naamelyk, is dezelve overlangs getekend met bruine Streepen, waar tusschen men, by Perken, gevlogten Netwerk vindt. Overdwars schynt zy eenigermaate gevoord of met fyne Ribbetjes geringd te zyn, die men in de Afbeelding naauwlyks heeft kunnen aanwyzen. Zeven draaijen laaten zig aan den Top onderscheiden.

Twaalfde Plaat.

Bruine Patrys. Tab. XII. ** Fig.* 1.

In de verklaaring der Agtste Plaat van het Derde Deel is omstandig gesproken van de naamsreden der Hoorens, die men Patryzen noemt. Zy zyn doorgaans sierlyk gemarmerd of met witte Vlakken geplekt, 't welk deeze niet zodanig heeft, hoewel de Gestalte taamelyk overeenkomstig is, zo dat wy haar den naam geeven van *Bruine Patrys*-Hooren. Zy is ook niet vry van eenige Wolkigheid met witte Vlakken. Uit de Gestalte blykt klaar, dat zy behoort tot de Blaas- of Belhoorens, in 't Fransch *Tonnes*, in 't Latyn *Globosæ* getyteld.

Kaapse Ezel. *Fig.* 2.

De fraaije Hooren van *Fig.* 2, voert, niet oneigen, den naam van *Kaapse Ezel.* Zy is zeer raar, en niet dan sedert eenige Jaaren bekend geworden. Niettegenstaande haare Gestalte veel overeenkomt met de Fransche Belhoorens, zo genaamd, hoedanig eene, zeer fraay geschilderd, op de Vier-en-twintigste Plaat van 't Vierde Deel voorkomt, is doch de Tekening grootelyks verschillende: zynde die onregelmaatig geplekt, maar deeze op een zeer geregelde wyze, op en nederwaards gestreept, byna gelyk de Huid van dat Viervoetig Dier, 't welk men een Kaapse Ezel noemt. d'Argenville vertoont ons, op de Tweede Plaat van zyn Aanhangzel Letter L, zodanig eene Hooren als eene zeldzaamheid van zyn Kabinet. Zy vallen veel grooter, en zyn dan in veel agting. By andere Autheuren vind ik 'er geen melding of afbeelding van gemaakt. Zy behoort zekerlyk tot de *Buccina* of Trompethoorens.

Geknobbelde Tulband. *Fig.* 3.

Op de Derde Plaat, van het Eerste Deel, zagen wy een Tulband, en in derzelver verklaaring is omstandig van de Gestalte gesproken. Elders hebben wy ook opgemerkt, waar in derzelver eigentlyk verschil van de Soldaaten bestaa. Deeze *Tulband*, van *Fig.* 3. is behalve haare fraaije groene Kleur ook ongemeen sierlyk *geknobbeld*, 't welk haar mede onder de fraaije Stukken doet behooren.

Zwart geplekt Poffertje. *Fig.* 4.

Van de Poffer-Doubletten heb ik in de verklaaring van de Drie-en-twintigste Plaat, van 't Tweede Deel, gesproken. Zy worden van sommigen wegens

gens haar Zaagswyze Scharnier, tot de Arken t'huis gebragt, daar zy doch in geſtalte ongemeen van verſchillen. Dit *zwart geplekt Poſſertje* op een Aſchkleurigen grond, is een van de zeldzaamſten.

De Kleur van dit Mantel-Doubletſchulpje is zuiver paarſch, daarom verdient het ook een plaats onder de ſierlyke Doubletten. Die *paarſche Mantel*, in *Fig.* 3. op de derde Plaat van het Tweede Deel, is aanmerkelyk van deeze verſchillende. Paarſche Mantel. *Fig.* 5.

DERTIENDE PLAAT.

Onder de Conchyliën hebben ſommigen haar naam van de Kleur, ſommigen van de Geſtalte of Tekening en ſommigen ook van de plaats haarer afkomſt. Dit laatſte heeft plaats, ten opzigt van de Doublet, welke in 't midden van deeze Plaat vertoond wordt. Wy hebben te vooren reeds, gelyk op de Zevende en Negende Plaat in 't Eerſte Deel, de helften gezien van Ooſtindiſche Lazarus-Klappen; en in dit Vyfde Deel op de Negende Plaat een ſterk getakte Weſtindiſche, om van andere niet te ſpreeken. Die van *Fig.* 1, op deeze, voert den naam van *Malthee ſche*, om dat zy van omſtreeks het Eiland Maltha, in de Middellandſche Zee, afkomſtig is. De zodanige zyn aan de paarſchagtige Kleur van de bovenſte of kleinſte en de witte Kleur van de onderſte helft kenbaar. Voorts komen zy, in veele opzigten, met de anderen overeen. Maltheeſche Lazarus-Klap. TAB. XIII. *Fig.* 1.

Zeer fraay van Kleur en Tekening is het Mantel-Doubletje van *Fig.* 2, 't welk deswegen, met regt, den naam mag voeren van *bonte Oranje-Mantel.* Bonte Oranje-Mantel. *Fig.* 2.

Van de Goudmonden, die men ook Gloeijende Ovens noemt, is wel reeds in dit Werk geſproken, doch nergens hadt men nog de afbeelding van derzelve Opening, die 'er eigentlyk den naam aan geeft. De Geſtalte van de Hoorn is doch een weinig verſchillende van die, welke men op de Veertiende Plaat van 't Tweede Deel, in de Tweede Figuur vindt afgebeeld, en de Kleur verſchilt aanmerkelyk. Goud-Mond. *Fig.* 3.

Reeds gezegd hebbende, wat de Kenmerken van het Geſlagt der Purperhoorens zyn, moeten wy ten opzigt van deeze ſlegts in 't byzonder aanmerken, dat zy deezen naam voeren als een Soortnaam Men geeft aan de Brandariſſen ook wel den naam van Purper- en ſommigen noemen deeze Brandhoorens. Zy zyn op een vuil witten of geelagtigen Grond donkerbruin of zwart Zwart gebande Purperhooren. *Fig.* 4.

 ge-

gebandeerd: men vindt 'er ook met Oranjekleurige Banden, gelyk wy vervolgens zien zullen.

Medusa-Hoofd. *Fig.* 5. Zeker slag van Kapjes of Patellen voeren den naam van *Medusa*-Hoofd, om dat zy eenigermaate naar de afbeelding en beschryving van 't zelve gelyken, 't welk de afbeelding van 't nevensgaande, *Fig.* 5, aantoont. Zy zyn geelagtig of bruin van Kleur.

Geribd Mosseltje. *Fig.* 6. *Fig.* 6, is een zeer aartig klein Oostindisch Mosseltje, dat over langs geribd is en niet veel grooter valt.

Myter. *Fig.* 7. Tot de Veelkleppige Conchyliën behoort die van *Fig.* 7. Men noemtze in 't Fransch *Poussepieds* of Voet-Teenen, en in 't Nederduitsch geeft men 'er den naam van *Myter* of Mytertje aan. De reden dier benaaming is uit de Gestalte blykbaar. Het bestaat uit eenige Schulpjes, die een Dier als de Zee-Pokken en Eend-schulpen bevatten, zittende op een buigzaam Stammetje, dat met een ruuwe Huid, als Sagrynleder, is bekleed en bleekblaauw gekleurd.

Gevleugelde Penhooren. *Fig.* 8. Die Hoorens, welke langzaam verdunnende spits uitloopen en zeer lang zyn naar de dikte, voeren in 't algemeen den naam van Pennen, in 't Latyn *Strombi*, in 't Fransch *Vis* of Schroeven getyteld. De Hooren van *Fig.* 8. behoort derhalve tot dat Geslagt, en, om dat zy van onderen gevleugeld is, kan menze met regt den naam van *Gevleugelde Penhooren* geeven. Uitwendig is dezelve donkerbruin en met ryën bezet van Korreltjes, welke sterker zyn in de middelste draaijen, en naar de Mond-Opening allengs verslaauwen, hoewel derzelver Lip zig daar door ook geribd vertoond. Men betrektze tot de Basterd Zee-Tonnen. Zie BONANNI III. 68; dat VALENTYN noemt, *een klein, by ons bekend, zwart Tuitje.*

VEERTIENDE PLAAT.

Foely-Doublet op een Vlerk-Doublet. *Fig.* 1. De fraaiheid van dit Stuk niet alleen, maar ook de aartige samengroeijing, is opmerkelyk. Wy hebben in de verklaring van de Zesde Plaat van het Derde Deel gesproken van de Foely-Doubletten, die met de Rots-Doubletten, ten opzigt van het Scharnier, overeenkomstig zyn, hoewel men ook zogenaamde Foelybladeren vindt op sommige Lazarus-Klappen, gelyk aldaar, in de middelste Figuur. Deeze van de tegenwoordige Plaat, *Fig.* 1, toont de geneigdheid tot aangroeijing van de Rots-Doubletten, hoedanig een rondom

met

met Foely begroeid en zeer schoon geel van Kleur, alhier vast zit op een Vleugel of Vlerk-Doubletje, die wy naderhand duidelyker zullen vertoonen.

In *Fig.* 2, wordt een gewoon Soort van Europische Doubletten voorgesteld, die aanmerkelyke overeenkomst met onze gemeene Strandschulpen van de Noordzee hebben, doch in dit opzigt byzonder zyn, dat menze met lang zwart Haair begroeid vindt. Dit Haair zit slegts van buiten aan de Schulpen, doch in allen op dezelfde plaats, en is 'er zo sterk aan gegroeid, dat het 'er niet afgaat door Sterk Water. Van de ongemeene langte deezer Haairlokken kan men uit de afbeelding oordeelen, alwaar zig een klein zwart Schulpje in dit Haair verward bevindt. Zodanige *Lang gehaairde Doubletten* worden in de Adriatische Zee gevonden.

Langgehaairde Doublet. *Fig.* 2.

Verscheiderley samengegroeide Conchyliën, die men op byzondere tyden des Jaars in die zelfde Zee of Golf van Venetie vindt, zyn in de overige Figuuren afgebeeld. *Fig.* 3. naamelyk, is een drievoudig Stuk, bestaande uit een Alykruik, ter wederzyde begroeid met een soort van Oestertjes, die wel doublet en gesloten zyn, het bovenste geel-, het onderste witagtig van Kleur. *Fig.* 4. bestaat uit een gekarteide Penhooren, die vastgegroeid is op een Violetkleurigen Oester. *Fig.* 5. is een dergelyk Doublet, als wy voorheen van spraken, met een witagtig Oester-Doublet begroeid, zynde de eene Schulp van het gedagte Doublet beweeglyk.

Samengegroeide Conchyliën *Fig.* 3, 4, 5.

Vyftiende Plaat.

De groote en zeer fierlyk gekleurde Mantel-Doublet van *Fig.* 1, zou, zo wel als die der Afbeeldingen op de Vierde en Vyfde Plaat van het Eerste Deel, den naam van Zonnewyzer mogen voeren, om dat zy zo fraay en naauwkeurige gestraald is en gestreept, ja als in een heel en half Uuren of Kwartieren verdeeld: doch wy noemenze, eenvoudiglyk, *Gebandeerde Bonte Mantel.* Zy is naamelyk met vier Banden geschakeerd van een bruiner rood dan het overige der Schaal, en dit maakt met de Oranjekleurige Zoomen haar voornaamste sieraad uit. De andere helft is flaauwer, doch niettemin ook schoon gekleurd.

Gebandeerde Mantel. *Fig.* 1.

Die Doublet, waar van *Fig.* 2 de wederhelft is, noemt men een Gestreepte of liever *Gestraalde Kwaaker.* Zy behooren tot de *Cames* (*Chamæ*), alzo zy een volmaakt Scharnier hebben. De naam wordt daar van afgeleid,

Gestraalde Kwaaker. *Fig.* 2.

leid, dat zy door 't openen en fluiten van de Schulp, by afloopend Water, Kwakken als de Kikvorfchen. Men vindtze zelden zo fraay beftraald als deeze.

Bafterde Strik-Doublet. *Fig.* 3.

Van de Strikdoubletten reeds omftandig, in de verklaaring der Zesde Plaat van het Eerfte Deel, gefproken hebbende, zo zal zig daar uit de reden genoegzaam openbaaren, dat men aan *Fig.* 3., den naam geeft van *Bafterde Strik-Doubletten.* Zy is ronder en veel zeldzaamer dan de regte Strik-Doubletten. Het eene Ey gelykt naauwlyk meer naar het andere, dan deeze naar die welke men op Plaat XLIII van RUMPHIUS, by Letter C, afgebeeld vindt.

Roozekleurige Neriet. *Fig.* 4.

De naam van het Hoorentje *Fig.* 4 is uit de Geftalte en uit vergelyking met anderen in dit Werk blykbaar, waar van het voornaamelyk door zyne fchoone *Roozekleur* onderfcheiden wordt.

Bont Kinkhoorentje. *Fig.* 5.

Het *Bonte Kinkhoorentje* van *Fig.* 5, heeft een zo fraaije Tekening van Golfswyze Streepen, op een Hagelwitten Grond, dat men zig over de konftige Hand der Natuur in deezen niet genoeg kan verwonderen Het is zo dun van Schaal, dat die Streepen aan de Mond-Opening volmaakt doorblinken.

Gebandeerde Snuitpen. *Fig.* 6.

Onder de Snuitpennen, waar van wy reeds een voorbeeld gezien hebben, komen veelerley verfcheidenheden voor, doch zelden vindt menze zo fraay als deeze gebandeerd en effen tevens. Veelal zynze gekarteld of gedoornd.

Zwart omwonden Pennetje. *Fig.* 7.

Het witte Pennetje van *Fig.* 7, is alleen merkwaardig wegens het zwarte Lintje, daar het mede by dit Top omwonden fchynt te zyn; des het wel den naam mag voeren van *Zwart omwonden Pennetje.*

Geribde Bandpen. *Fig.* 8.

De Hooren van *Fig.* 8, behoort mede onder de Bandpennen, waar van eenigen tot de Pennen, anderen tot de Trompethoorens t' huis gebragt worden. Haar roffe Banden, op een witagtigen Grond, en de fyne afgebroken bruine Ribbetjes, geeven 'er den naam van *GeribdeBandpen* billyk aan.

Ex Museo Houttuyniano.

G.F. Trautner sculps.

[illegible] [illegible]

2 [illegible] [illegible]

3 [illegible] [illegible]

4 [illegible] [illegible]

5 [illegible] [illegible]

Ex Museo Houttuyniano.

J. A. Eisenmann sculps.

1 Spondylus [illegible]
2 Pecten [illegible]
3 [illegible] [illegible]
4 Venus [illegible]
5 Patella [illegible]
6 Mytilus
7 [illegible] [illegible]
8 Cerithium [illegible]
9 Pecten [illegible]

Ex Museo Houttuyniano.

G.P. Trautner sculps.

Ex Museo Houttuijniano.

J. A. Joninger sculps.

1 Pecten [illegible]

2 Cythera [illegible] Lam.

3 Circe scripta

4 Terebra [illegible]

[illegible]

5

6 Cerithium Fasciatum

7. Terebra Caerulescens

8 Terebra [illegible]

P.V. XV**

Ex Museo Houttuyniano.

G. P. Trautner sculps.

ZESTIENDE PLAAT.

In de Verklaaring van de Tiende Plaat van 't Vierde Deel is van de Haanekam-Doubletten eenig Berigt gegeven, doch die aldaar vertoond wordt is zeer gering in vergelyking met deeze, welke wy te regt de *dubbelde* noemen, om dat zy uit twee aan elkander gegroeide Doubletten bestaat, gelyk de deelen op de volgende Plaat zullen aantoonen. Hier ziet men hoe naauwkeurig de Punten van de Kam in malkander sluiten, en tevens dat de Kleur van buiten paarschagtig is of bruinrood, 't welk deeze Doubletten eigen hebben. Van de grootte kan men uit de Afbeelding oordeelen. Dubbelde Haanekam-Doublet. TAB. XVI. * * *Fig.* 1.

In 't Eerste Deel op Plaat 7. *Fig.* 3, van de Groene Kaas-Tooten gesproken hebbende, voeg ik 'er alleenlyk by, dat deeze een regte *geele Kaas-Toot* is, gelyk men uit vergelyking van dezelve met *Fig.* 3 op Plaat 15, van dat Deel, die eigentlyk bruingeel of rosagtig is, kan bespeuren. In gestalte komt zy met de Groene Kaas-Tooten overeen. Geele Kaas-Toot. *Fig.* 2.

Van de Bandpennen, die een ongemeene verscheidenheid van fraaije Kleuringen opleveren, zyn op de Vyftiende Plaat van 't Eerste Deel en op de Zeven-en-Twintigste van het Derde Deel twee verscheidenheden vertoond; doch ongemeen verschilt daar van die *bruine Oranje Bandpen*, waar van de Afbeelding hier nevens gaat, zynde dezelve bovendien ook vry groot van stuk. Bruine Oranje Bandpen. *Fig.* 3.

De Hooren van *Fig.* 4, wordt door sommigen onder de Rotshoorens door anderen onder de Vleugelhoorens thuis gebragt. Men heeft van deeze, die geel geplekt zyn of bruin gestipt op een witten grond, hoedanig eene vertoond is op de Vyfde Plaat in 't Derde Deel: doch allen hebben zy de zelfde eigenschap. Deeze is meer dan Vleeschkleurig rood, met eenige witte en bruine Vlakken getekend. Roode Kameel-Hooren. *Fig.* 4.

Die van *Fig.* 5. voert den naam van *Loeboens Hoorentje*, dat sommigen verkeerdelyk spellen Lahoenhooren. RUMPHIUS geeft 'er reden van. Men telt ze ook onder de Vleugelhoorns. De fraaiheid bestaat daar in, dat de Mond schoon rood is met een zwarte streep. Loehoenselhoorntje. *Fig.* 5.

ZEVENTIENDE PLAAT.

Het heeft ons goed gedagt, hier ook de deelen van de Haanekam-Doublet der voorgaande Plaat in Afbeelding te brengen. Dus wyst dan *Fig.* 1. het Onderstuk aan, bestaande uit twee aan elkander gegroeide Schulpen, die ieder op zig zelf een Haanekam uitmaaken, hoewel de eene maar twee, de andere vier Punten of Tanden heeft. *Fig.* 2. is de bovenklep of het dekzel van de eerste: *Fig.* 3, van de andere, die beiden daarop gevoegd zodanig een Vertooning maaken, als deeze Doublet op de voorgaande Plaat *in Profil* is afgebeeld. Hier ziet men de gedagte helften van binnen en op hun plat: zynde Deelen van de Haanekam-Doublet. TAB. XVII. * * *Fig.* 1, 2, 3.

geelagtig met bruin paarſche randen aan de Punten of Tanden, die zo wel plaats hebben in het onderſte als in de twee bovenſte Stukken.

Gebandeerde Tophooren. *Fig.* 4. Schoon van de gewoone Slakhoorens aanmerkelyk verſchillende, geloof ik doch dat deeze Hoorn ook van een Landſlak zy, en niet uit de Zee afkomſtig. Wy noemen ze een *Tophoorcn*, en dezelve is op een geelagtigen Grond ſterk bruin gebandeerd.

Rood Tootje. *Fig.* 5. Het kleine Tootje van *Fig.* 5, heeft door zyne Koraalroodheid een fraay aanzien, en zoude, indien het meer gebandeerd was, den naam van Oranje-Admiraaltje voeren mogen; doch thans noemen wy 't ſlegts een *rood Tootje.*

Blaauw Kievits-Ey. *Fig.* 6. Een bruin *Kievits-Ey* zagen wy op de agtſte Plaat van 't Tweede Deel vertoond. Hier hebben wy een *blaauw* doen afbeelden, dat anders in Geſtalte overeenkomt. Naderhand zullen wy 'er nog zien van andere Kleuren.

AGTTIENDE PLAAT.

Ongemeene Dadel. TAB. XVIII. *** *Fig.* 1, 2. Onder de Dadels, waar van wy eenigen op de Tweede en Zeventiende Plaat van 't Derde Deel en op de Twaalfde van het Tweede afgebeeld gezien hebben, munt deeze van *Fig.* 1, door haare Geſtalte en Tekening zodanig uit, dat men ze noemt de *Ongemeene Dadel.* Zy behoort onder de Sluikdadels, dus genaamd om dat zy ſmaller zyn naar de langte en puntiger uitloopen dan de gewoone Dadels. Het geelagtige van haare Grondkleur ziet men ſierlyk getekend met bruine Vlakken en geſtrengelde ſtreepjes: terwyl men in *Fig.* 2. haare Mond-opening beſchouwt, die witagtig is, en van onder wyder gaapende, waar door zy merkelyk zweemt naar de Kuipers-Booren.

Blaauw getopte geele Kuipers-Boor. *Fig.* 3. Of ſchoon de Kuipers-Booren, gelyk wy op de Vierde Plaat van 't Tweede Deel gezien hebben, meeſt lang en ſmal van gedaante zyn, geeft men doch, wegens de geſtalte der Mond-opening, die breed en hoekig naar onderen uitloopt, ook dien naam aan een ander ſlag van Hoorens: zie de Oranje-Kuipers-Boor op de Zeſtiende Plaat van dat Deel, en deswegen mag ook de Hoorn van *Fig.* 3, alhier, den naam voeren van *Kuipersboor.* Zy is over 't geheel geelagtig, met een witten waaſem en van boven paarſchkleurig blaauw of Violet getopt.

Schildpad-Tootje. *Fig.* 4. Die van *Fig.* 4. noemt men, wegens de Tekening, een *Schildpad-Tootje.* De bruine Vlakken zyn eenigszins blaauw verſmeltende in een witten Grond; omtrent gelyk in dat Rolletje, waar van men op de Zeſtiende Plaat, in het Derde Deel *Fig.* 2, de Afbeelding vindt.

Gemarmerd Pennetje. *Fig.* 6. De Tekening is ongemeen fraay van het Pennetje, in *Fig.* 6. afgebeeld, welks geſtalte naar die van de Pauſekroonen zweemt, doch wy hebben het liever den naam willen geeven van *Gemarmerd Pennetje.*

Bruin Agaate Peertje. *Fig.* 5. Zeker ſlag van Hoorens voeren, wegens haare Geſtalte, den naam van Peeren: dus zyn 'er, die men gebrade en gedroogde Peeren, ook die men getakte Peeren noemt, gelyk wy dit reeds gezien hebben: doch anderen voe-

voeren den naam van *Agaate Peeren*, waar onder men 'er heeft, die zeer schoon van Kleur en Tekening zyn, als ook van ongemeene grootte. Dit is een kleintje met bruine Vlakken op een witten Grond, die nog bovendien streepswyze versierd is, gemarmerd. In 't vervolg zullen wy van deeze, die fraaijer gekleurd zyn, vertoonen.

De Hooren van *Fig.* 7. is zeer ongemeen. In gestalte zweemt zy wel naar de *Buccina* of Kinkhoorens, doch de naauwe witte Mond-Opening betrektze veel eer tot de *Murices* of Rotshoorens, te meer, dewyl die Opening, aan beide zyden, ongemeen sterk getand is. De breede kant heeft aldaar meer dan veertien scherpe Ribbetjes, die met de Gieren inwaards loopen, en aan de Spil zitten Ribben van een stroobreed hoog. Ik vind 'er by de Autheuren geen afbeelding van, en zal 'er derhalve, om dat de buitenste Oppervlakte digt als met Korreltjes bezet is, den naam aan geeven van *Gegranuleerde Oranje-bruine* Hooren. Gegranuleerde Oranje bruine Hooren. *Fig.* 7.

NEGENTIENDE PLAAT.

In de middelste Afbeelding *Fig.* 1. van deeze Plaat komt ons een Dadel te vooren, die niet minder ongemeen is. Ten opzigt van het algemeene heeft dezelve een donker groenagtige Grondkleur, met verscheiderley figuuren in 't zwart daarop, welke haar vry veel doen gelyken naar de Prince Begraafnis-Dadels; maar het byzondere, dat deeze heeft, is een dubbeld geel Koordje, 't welk de Dadel byna in 't midden en zeer verheven als daarop leggende, omringt: zo dat wy ze noemen, de *geel gekoorde Dadel.* Geel gekoorde Dadel. TAB. XIX. *** *Fig.* 1.

Onder de Roozekleurige Kapjes, in *Fig.* 4, 5, 6. op de Agtste Plaat voorgesteld, komen 'er voor van een geheel verschillende Tekening en Kleur. Dus is dat van *Fig.* 2, op deeze Plaat, wel aan den Top Roozekleurig, doch voor 't overige *bruin gestraald* en dus niet minder fraay. Bruin gestraald Kapje. *Fig.* 2.

Dat van *Fig.* 3, munt uit door de breede roodagtige Straalen, met welken het op een geelagtigen Grond getekend is, zo dat wy het *roodagtig gestraald Kapje* tytelen. Nog meer verscheidenheden komen 'er van deeze Kapjes voor. Roodagtig gestraald Kapje. *Fig.* 3.

Van de verscheidenheid der Kleuren in de Bandpennen reeds gesproken hebbende, zo vertoonen wy hier twee *bruine Bandpennen*, waar van de ligtste, in *Fig.* 4, met smalle Bandjes *wit gebandeerd* is; de donkerste, in *Fig.* 5, met dergelyke smalle Bandjes *geel gebandeerd.* Beiden hebben zy het end een weinig Snuitagtig omgekromd, en de Mond ziet witagtig. Wit en geel gebandeerde bruine Bandpennen. *Fig.* 4, 5.

Bevoorens meermaalen aangemerkt hebbende, dat 'er een geheel Geslagt van Hoorens is, welke men *Purperhoorens* noemt, waar in de Snippekoppen, Spinnekeppen en Krulhoorens begreepen zyn, zullen wy hier aanmerken, dat nogthans zekere Hoorens in 't byzonder den naam draagen van *Purperhoorens.* Zy zyn meer geknobbeld dan getakt, het welk haar van de Branda- Oranje Purperhooren. *Fig.* 6.

riſſen en van de Krulhoorens onderſcheidt. Zy hebben een geelagtigen Grond, en zyn met breede Streepen langs de Gieren gebandeerd, doch ſommigen, en wel de meeſten, hebben deeze Banden zwart, zeer weinigen gelyk deeze van *Fig. 6*, ſchoon Oranjekleur: des wy ze *Oranje Purperhooren* tytelen.

TWINTIGSTE PLAAT.

De Tulp. *Fig.* 1, 2. De zogenaamde Agaate Wolkbakken zyn door de wydte van haare Opening verſchillende van de Rollen, Tooten en Dadels. Men heeft 'er van veelerley Kleur, en onder dezelven zyn niet van de minſt aanzienlyken, die wy thans, in navolging van D'ARGENVILLE, welk 'er den naam van *Tulipe* in 't Franſch aan geeft, de *Tulp* noemen. Het is afbeelding B, op zyne Dertiende Plaat, volgens de tweede Uitgaave van zyne Conchyliologie of beſchryving der Conchyliën. Men kan van de Kleur, zo in als uitwendig, beter oordeelen uit de Afbeeldingen *Fig.* 1. en 2, die elk naar een byzondere Hooren van dit ſlag gemaakt zyn.

Gebladerd Zee-Oor. *Fig.* 3. Die de Zee-Ooren, waar van verſcheidene reeds in dit Werk vertoond zyn, met deeze van *Fig.* 3. vergelykt, zal 'er, in verſcheide opzigten, een groot verſchil in vinden. Ik ſpreek nu niet van de menigte der Gaatjes of Gaatjeswyze verheffingen langs den Rand, waar van het getal veel grooter is, beloopende tot twintig: noch ook van den omgeſlagen Rand aan de eene zyde, alwaar deeze Schulp zig als afgebroken vertoont, dat echter geenszins plaats heeft: want de Rand is daar als omgekruld naar boven. Ik heb het Oog voornaamelyk op die Bladeragtige oneffenheden, welke deeze Schulp zo ongemeen verſieren, en uit hoofde van welken wyze *Gebladerd Zee-Oor* heeten. Nergens vinden wy zodanigen afgetekend of beſchreeven. Van binnen zyn zy Paarlemoer met aartige Koperkleurige Vlakken. Deeze zyn uit Ooſtindie afkomſtig.

Tyger-Doublet. *Fig.* 4. Van de Tyger-Doubletten zyn ſommigen bleek en geelagtig, anderen donkerer en graauwagtig bruin gevlakt. Van de eerſten is 'er eene Schulp op de Agt-en-Twintigſte Plaat in het Tweede Deel vertoond: van de anderen geeven wy hier de Afbeelding in *Fig.* 4, uit welke blykt, dat 'er twee breede Straalen van veel grooter en donkerer Vlakken midden over de Schulp loopen en in 't geheel is de Tekening veel duidelyker, dan op de eerſtgemelde Plaat.

Bruine Aardbey. *Fig.* 5. De *Aardbey-Doublet* van *Fig.* 5. munt veel in Tekening en kragt van Kleuren uit boven die van de Negen-en-Twintigſte Plaat in 't gedagte Tweede Deel van dit Werk: des wy dezelve de *Bruine Aardbey* noemen. Zy is alhier van de voorzyde vertoond, zo dat men de ſamenvoeging der twee Schulpen ziet, die de Doublet uitmaaken: het welk 'er een zonderling poſtuur aan geeft.

Ex Museo Houttuijniano.

G.P.Trautner sculps.

[illegible] [illegible] – [illegible]

4 [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] Bella

[illegible]

Ex Museo Houttuijniano.

G.P. Trautner sculps.

1 [illegible] [illegible]!
2

3 [illegible] [illegible]

4 [illegible] [illegible]

5 [illegible] [illegible]!

6 [illegible] [illegible]

7 [illegible] [illegible]

Ex Museo Houttuyniano.

J. A. Eisenmann sculps.

Ex Museo Houttuijniano.

J. A. Eisenmann sculps

2 [illegible]

3 Nelumbo [illegible]

4 Cypripedium [illegible]

5 [illegible]

P.V. XX****

Ex Museo Houttuyniano.

G. P. Trautner sculps.

Een-en-Twintigste Plaat.

Op de Dertigſte Plaat van het Eerſte Deel zagen wy een Getakte, op de Zevende van het Tweede Deel een Gebraade, doch deeze van *Fig.* 1. noemen wy een *Gedroogde Peer.* De geſtalte is, inderdaad, Peeragtig en de rimpeligheid doet 'er den naam van gedroogd te regt aan toeeigenen, hoewel de Hooren, wegens haaren dikken Rand aan de Mond-opening, een groote overeenkomſt met de Voethoorens heeft, doch de Geſtalte onderſcheidtze daar van ten hoogſte. De Kleur is uit den bruinen geelagtig. Gedroogde Peer. TAB. XXI. *** *Fig.* 1,

In onderſcheiding van de Knol, of Papieren Knol, een dunſchaalige geelagtige Hooren, in de Vyfde Figuur op de Negentiende Plaat in 't Eerſte Deel naar 't leven vertoond, noemen wy deeze van *Fig.* 2. *de Raap*, en dezelve heeft, inderdaad, de Geſtalte van een Raap, zo wel als die andere van een Knol. Raap. *Fig.* 2.

Deeze Hoorens, van ſommigen ook Getakte Knollen genoemd wordende, zyn niet gemeen: zy hebben eene bleek graauw geelagtige Kleur, en zyn op de grootſte winding met eenige Puntjes getakt. Van binnen hebben zy de Opening geelagtig wit.

In de verklaaring der Tweede Plaat van het Eerſte Deel ſpraken wy omſtandig van de Poſthoorentjes, dat Landſlakken zyn uit Ooſtindie; zo wel als deeze zeer fraay gebandeerde en getekende, *Fig.* 2, 3, 4. met een wyden Mond, daar men den naam van *Poſthoorentjes* niet aan weigeren kan, hoewel ſommigen die ook *Belſlakken* noemen. Ongemeen ſierlyk zyn zy bruin gebandeerd op een witten Grond, en ſommigen daar tuſſchen zeer fraay geſtippeld; zo dat zy, niet tegenſtaande haare kleinheid, een deftige Vertooning maaken onder de Conchyliën. Gebandeerde Poſthoorentjes. *Fig.* 3, 4.

In de beſchryving van Plaat 20, op bladzyde 70. van het Tweede Deel ſpraken wy van den Glans, dien de *Bacasſan-Doubletten*, aldaar ruuw afgebeeld, door het afhaalen en polyſten verkrygen; waar van *Fig.* 5, op de tegenwoordige Plaat, een goed denkbeeld geeft. Deeze Doublet, naamelyk, heeft dus een zeer ſchoonen rooden Glans, waar by het blaauwe of Violetkleurige aan 't Scharnier zeer fraay afſteekt, maakende dus een der ſierlykſt gekleurde Doubletten uit. Roodglanzige Bacasſan-Doublet. *Fig.* 5.

Van de Kompas-Doubletten, wier eene helft breede roodagtige Straalen heeft, en de andere geheel wit is, daar wy op bladz. 30, in 't Eerſte Deel, van ſpraken, geeft ons de zesde en laatſte Afbeelding, op deeze Plaat, een voorbeeld. De Tekening laat zig daar uit beoordeelen. Rood Geſtraalde Kompas-Schulp. *Fig.* 6.

TWEE-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

Dikke Zwarte Worm-buis. TAB. XXII. *** *Fig.* 1.

Van de verfcheidenheid der Wormbuisjes, die men in Zee vindt, en onder de Conchyliën betrekt, bladz. 43, in het Eerfte Deel, omftandig gefproken hebbende, zullen wy ten opzigt van deeze *Dikke zwarte Wormbuis*, op de tegenwoordige Plaat, alleen aanmerken, dat dezelve wegens haare dikte aanzienlyk is en niet alleen op de zyden eenigermaate geplooid, maar ook aan het end Slakswyze gedraaid, hebbende eenen platten Voetfteun. Zodanig eene vind ik nergens afgebeeld.

Bruin gemarmerde Toot. *Fig.* 2.

Onder de Tooten heeft men niet minder verfcheidenheden, als reeds opgemerkt is, ten aanzien van de Kleur. Deeze, van *Fig.* 2, zweemt veel naar de Schildpad-Tooten, doch wy zullen 'er liever den naam aan geeven van *bruin gemarmerde*, dewyl zy op een witten Grond fierlyk met bruine Vlakken is getekend.

Hebreeufche Letter Toot. *Fig.* 3.

Deeze van *Fig.* 3, voert, wegens de Tekening, die eenigermaate naar Hebreeufche Letters zweemt, den naam van *Hebreeufche Letter-Toot*, wyzende de Stippen, onder en boven de rijen, als de Accenten aan. Zy is in 't zwartagtig bruine byna, dat de Bafterd-Guineefche in 't geele zyn, en komt uit de Weftindiën, zo wel als de voorgaande.

Zwart Kinkhoorentje. *Fig.* 4.

Het kleine Hoorntje, van *Fig.* 4, is aanmerkelyk, wegens zyne zwart bruine Kleur en witten Zoom aan den Mond, wy noemen 't een *zwart Kinkhoorentje*.

Bruin Pennetje. *Fig.* 5.

Dat van *Fig.* 5. is een *bruin Pennetje*, van onderen vry dik, en aan de wydfte gier witagtig gerand. Deeze beiden zyn ook Weftindifche.

Europifch Poft hoorentje. *Fig.* 6.

Fig. 6, is een Europifch Pofthoorentje, bruin geel van Kleur. Men kan het, om 't verfchil te zien, met die van de voorgaande Plaat, of ook met die van de tweede Plaat in 't Eerfte Deel, vergelyken, alwaar reeds aangemerkt is dat het Landflakken zyn, die daar in huisveften. De middelfte krinkeling is hier een weinig ingedooken.

Bleek-bruine Carcal. *Fig.* 7.

Deeze, van *Fig.* 7, heeft, in tegendeel, den Top taamelyk verheven, byna gelyk in de gewoone Slakhoorens, waar van zy echter door de platheid verfchilt; weshalve men ze onder de Carcallen kan betrekken. Onder den bruinen heeft zy, aan den rand, een witten Band, die haar verfiert.

Zee-Navel. *Fig.* 8.

Die foort van Dekzels, welke de meefte Hoorens fluiten, noemt men, als zy rond zyn, gelyk deeze van *Fig.* 8, *Zeenavel*, of *Venus-Navel*. Wy hebben 'er op 't end van 't Eerfte Deel eenig gewag van gemaakt, toen wy van de Schulpluikjes fpraken. Die van deezen aart, welke men Zee-Navels noemt, zyn de dekzels van de Knobbelhoorens en Reufen-Ooren, weshalve men hun van ontzaglyke grootte, en fomtyds wel een half Voet, of daar omtrent,

trent, breed vindt. De eene zyde, hier naar 't Oog gekeerd, is plat, en roodagtig bruin, met een ſpiraale draay, daar het Schulpdier aan vaſt zit; de andere, die naar buiten komt, is witagtig met eenig bruin groen of blaauw gemengd, en rond verheven. Op Plaat XIX. van Rumphius ziet men, hoe de Zee-Navel in de Hooren ſluit, wordende door de Slak vry ver ingehaald; want zy zyn doorgaans veel kleiner dan de uiterſte Mond-opening van hunne Hoorn.

Drie-en-Twintigste Plaat.

In de Liefhebbery der Conchyliën zyn naauwlyks koſtbaarer ſtukken dan de echte *Ambonſche Wenteltrap*, inzonderheid wanneer die van taamelyke grootte, ſcherp van Punt, ongeſchonden, en fraay van Kleur is. Op de Twintigſte Plaat van het Vierde Deel is 'er een afgebeeld, ongemeen hoog van Kleur, en anderhalf Duim lang. Deeze van *Fig.* 1, overtreft dezelve nog aanmerkelyk in grootte, doch is wat ſlaauwer van Kleur. Zy heeft de langte van omtrent twee Duimen, en de zodanigen zyn honderdvyftig of tweehonderd Guldens waardig. Men heeft 'er in voorigen tyd, die wat grooter en zeer mooy waren, zien verkoopen voor duizend Guldens. Van het onderſcheid, dat 'er tuſſchen deeze en andere Ooſtindiſche Wenteltrappen plaats heeft, is voorheen geſproken. De onze houdt ongevaar de maat van die Ambonſche, welke by Rumphius en Valentyn zyn afgebeeld. Ambonſe Wenteltrap. Tab. XXIII. * * * *Fig.* 1.

Op de Negen en Twintigſte Plaat van het Vierde Deel, vertoonden wy die raare Hoorens, welke nu onlangs eerſt van de Malouines Eilanden, die niet ver van de Straat van Magellaan leggen, zyn overgebragt. Sommigen derzelven zyn, op den geelen Grond, fraay ſlingeragtig geſtreept of met bruine Tekeningen; gelyk dit plaats heeft in die kleine van *Fig.* 2., welke ook wat ſpitſer van onderen of aan den Mond is, en wat langer Punt heeft aan den Top. Van ſommigen worden zy tot de *Buccina* of Trompethoorens betrokken. Geſtreepte Magellaanſche Hooren. *Fig.* 2.

Zekere Hoorntjes zyn 'er, die Bezaantjes of Duifjes genoemd worden, gelyk wy op bladz. 27., in 't Eerſte Deel, hebben aangemerkt. Evenwel is 'er eigentlyk tuſſchen dezelven een kenbaar verſchil. Dat Hoorentje, aldaar Pl. 18. afgebeeld, is, wegens zyne Vleugel, een Duifje: dat van de Twintigſte Plaat *Fig.* 2. in 't Derde Deel, een opgerold Bezaantje; doch op de Dertiende Plaat van het zelfde Deel, *Fig.* 3., heeft men een Hoorentje, dat eigentlyk den naam van *Bezaantje* voert, en vry veel overeenkomſt heeft met dat van *Fig.* 3. op deeze Plaat, 't welk door zyne ongemeen ſierlyke Marmering uitmunt. Ik heb de zodanigen, ten minſte met die Tekening, nog nergens afgebeeld gevonden. Wegens de vier Plooijen aan de Spil, behoort Gemarmerd Juffertje. *Fig.* 3.

dit tot de Voluuten van LINNÆUS, en is daar met den naam van *Voluta pallida*, in 't Neerduitsch *Juffertje*, betekend.

Groenagtige linkse Topslak. *Fig.* 4. Van de Gestalte en aart der zogenaamde *Topslakken*, dat Rivierhoorens zyn, heb ik reeds omstandig gesproken, en aangemerkt, dat de genen, die men *linkse* noemt, hoedanigen maar weinigen onder de Zee-Hoorens voorkomen, een byzondere zeldzaamheid zyn. Hier op zinspeelende noemt men ze in 't Fransch somtyds *Mal nommés*. Die van de Agt-en-twintigste Plaat, in 't Vierde Deel, munten uit door haare hoog Citroen-geele Kleur met bruine Banden en *Fig.* 5. is aldaar de linkse. Deeze van *Fig.* 4. op de tegenwoordige Plaat, heeft eene schoone groenagtige Kleur met geel uitgemonsterd.

Bruinagtige dito. *Fig.* 5. Die van *Fig.* 5., ook een linkse, is byna Koffykleurig bruin, met eenige geelagtige Banden, en aan den Top bleek. Zy maakt eene niet onaartige verscheidenheid onder de Topslakken uit. Die van *Fig.* 5., op de Zestiende Plaat van het Eerste Deel, is voortreffelyk gekleurd.

VIER-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

Oranje-Admiraal. TAB. XXIV. *** *Fig.* 1. Hier ziet men, wederom, een Pronkstuk onder de Conchyliën, de *Oranje-Admiraal* naamelyk, die, wel is waar, zo sterk niet, doch natuurlyker gekleurd is, dan die, welke op 't midden van de Agtste Plaat, in 't Eerste Deel, voorkomt. De zodanigen als deeze gelden nog van vyftig tot honderd Guldens.

Westindische dito. *Fig.* 2. Op de Zesde Plaat, *Fig.* 5., van het Derde Deel, zagen wy een Westindisch Tootje afgebeeld, dat men gewoon is de *Westindische* Oranje-Admiraal te tytelen. Deeze komen zeldzaam zo hoog van Kleur voor, als dat van deeze *Fig.* 2., het welke in sierlykheid uitmunt, en behalve zyne hoog incarnaate of Koraal-Kleur nog door fyne Bandjes als van Stippen wordt versierd.

Oranje-Band-Toot. *Fig.* 3. Aan de Toot van *Fig.* 3., wordt door sommigen ook wel de gedagte naam, van Westindische Oranje-Admiraal, gegeven, doch het is eigentlyk maar een *Oranje Band-Toot*, nader komende aan de enkelde Admiraalen. De Natuur speelt op eene wonderbaarlyke wys in de Kleur en Tekening der Tooten.

Vice-Admiraal. *Fig.* 4. De Liefhebbers zyn niet volkomen eenstemmig in de benaaming van *Vice-Admiraal*. De Franschen noemen dus wel Tooten, welke in Tekening naar den Opper-Admiraal gelyken, die in 't Eerste Deel op de Agtste Plaat *Fig.* 2., afgebeeld is, wanneer door den middelsten geelagtigen Band geen smal Bandje of Koordje loopt; doch wy Hollanders noemen de zodanigen *Admiraalen*, en geeven den naam van Vice-Admiraal aan Tooten, die de Gestalte van een Admiraal, welke men in deeze Afbeeldingen kan zien, hebben,

al

al zyn zy niet of weinig gebandeerd, maar van eene fraay gefchakeerde Tekening; gelyk dit Tootje, dat op eenen witten Grond met roodagtig Netwerk bekleed is, als de Spinnewebs-Tooten, en hier en daar verftrooide Vlakken heeft, die bruin zyn.

In 't Derde Deel, op de Eerfte Plaat, *Fig.* 1, zagen wy een regte Guineefche Toot, die zeer fraay is, en dus genoemd wordt, om dat zy van de Kuft van Guinee komt. Op de Zesde Plaat, van dat Deel, in *Fig.* 4, is een *Bafterd-Guineefche* afgebeeld, die ook van daar afkomftig is, en niet zeer veel in Tekening verfchilt van deeze, in *Fig.* 5, welke echter de andere in fraayheid overtreft. De geele Kleur onderfcheidt deeze genoegzaam van die Weftindifche, hoedanig eene in *Fig.* 3, op de Twee-en-Twintigfte Plaat, vertoond wordt, fchoon deeze Guineefche ook fomtyds als met Letters befchreeven zyn. Bafterd-Guineefche. *Fig.* 5.

Die zelfde *Ambonfche Wenteltrap*, van *Fig.* 1, op de naaftvoorgaande Plaat, is hier in *Fig.* 6, van de andere zyde vertoont, waar door de Mond-Opening zig duidelyk openbaart. Ambonfche Wenteltrap. *Fig.* 3.

VYF-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

Op de Vyftiende Plaat, in 't Vierde Deel, zyn afgebeeld twee paarfchagtige of Violette Europifche, een Algerynfche of Barbaryfche groene, een geftreepte Weftindifche of Papoes en eene langwerpige Magellaanfche Mosfel Doublet. Deeze laatfte van *Fig.* 4, verfchilt zeer veel van die geribde blaauwe Magellaanfche, welke voorkomt op de Dertigfte Plaat van dat Deel, en deeze is wederom aanmerkelyk onderfcheiden van die op 't midden der tegenwoordige Plaat. Haar breedte is meer dan de helft der langte, zo dat zy veel gelykt naar de Ham-Doubletten, en wanneer de twee Schulpen met de platte zyde nevens elkander gelegd worden, zo buigt de Punt van de eene naar die van de andere toe, daar dezelven in de langwerpige Magellaanfche van elkander afwyken. De Kleur is fchoon donkerblaauw met eenig Purper of Violet gewolkt of bandswys doorweven. Breede blaauwe Moffel. TAB. XXV. *** *Fig.* 1.

Sommige Hoorens hebben haare naamen van de Geftalte gekreegen, anderen van andere Eigenfchappen, en eenigen alleenlyk van de Kleur en Tekening, gelyk deeze, die men de *Eikenhouts-Toot* noemt, om dat, behalve de Kleur, de Streepen, die 'er in 't ronde om heen loopen, eenigermaate naar de Aderen in 't Eikenhout gelyken. Die Bandjes zyn bruin of zwartagtig en fteeken dus zeer af op den bleeken Grond van de Toot. Zy is platagtig van boven en niet hoog gepunt, komende volmaakt met die van RUMPHIUS, genaamd *Voluta filofa*, op de XXXIfte Plaat, Letter V., overeen. Die een witten Band hebben, gelyk die op zyne XXXIIIfte Plaat, N. 1, Eikenhouts-Toot. *Fig.* 2.

en die by VALENTYN, de Gebandeerde Eikenhouts-Toot genaamd, zyn nog raarder.

Geele Steen-Admiraal. *Fig.* 3. De benaaming van *Steen-Admiraal* is duifterer om te verklaaren. Men geeft ze aan Weftindifche Tooten, die anders ook wel Gegranuleerde en Landkaarten Tooten geheten worden; hoedanigen in 't Eerfte Deel Plaat 8. *Fig* 4, en Plaat 24, *Fig.* 5, voorkomen. De Geftalte wat plomper, en de Tekening, ja ook de Kleur, grover zynde, zo wel als de zelfftandigheid van de Hooren, zal dit zekerlyk aanleiding gegeven hebben tot den gedagten naam. Terwyl 'er een groote verfcheidenheid van de zodanigen is, kan men die fterk Gegranuleerd zyn, dus: die een Tekening als van een Wereldkaart hebben Landkaarten-Tooten noemen; doch deeze van *Fig.* 3, in geen van beiden uitmuntende, verdient dan te regt den naam van Steen-Admiraal. Zy is niettemin met een menigte van fyne gepukkelde byna onzigtbaare Streepjes overdwars voorzien. Haare Kleur is Eijerdoijer-geel met Melkwitte Band en Vlakken.

Prinfe-Vlag. *Fig.* 4. *Fig.* 7, op de Dertigfte Plaat van 't Eerfte Deel, vertoonde ons een Staaten-doch *Fig.* 4, op deeze Plaat, een *Prince Vlag.* Zo noemt men deeze Hoorens, die eenig Oranje, Wit en Blaauw, hebben, dat echter eene niet zeer regelmaatige of gelykende afbeelding van de zo bekende Prince-Vlag geeft. De Franfchen noemen ze daarom, eigener, *le Ruban*, om dat zy als met een Lint is omwonden. Sommigen echter komen 'er voor, die nader de Kleuren hebben van de gemelde Vlag, gelyk die by GUALTHIERI, Tab. 6. Letter C; welke Autheur ons onderrigt, dat het Rivierhoorens zyn. Zy gelyken veel naar de Topflakken, voorgemeld, en zyn ook niet zeer gemeen.

Admiraal van de Wolkjes. *Fig.* 5. In deeze benaaming volg ik VALENTYN, die van eenen *Admiraal van de Wolkjes of Agaate Bakjes* fpreekt: want deeze Hooren van *Fig.* 5, behoort wegens de Tekening zekerlyk tot de Gewolkte Agaate Bakjes, en is bovendien met dergelyke fmalle Bandjes of Streepjes omringd, welke men fomtyds als een Kenmerk aanmerkt van de Admiraalen.

Barnfteen Oefters *Fig.* 6. Zodanige geele of Goudglanzige Schubbetjes, die de Franfchen *Pelure d'Oignon* of Uijenfchillen noemen, voeren by RUMPHIUS den naam van *Barnfteen-Oefters.* Men heeftze, zo hy aanmerkt, nooit Doublet, om dat de onderfte platte Schulp aan de Rotfen zitten blyft, gelyk dit ook met fommige anderen plaats heeft. Ondertuffchen ftrekken zy, door hunne goud geele Kleur en Glans, tot fieraad der Verzamelingen.

ZES-

Ex Museo Houttuijniano.

Andr. Hoffer sculps.

1 [illegible] Fever

2 [illegible]

3 [illegible] [illegible]

4

5

6 [illegible] [illegible]

7

8 [illegible] of [illegible]

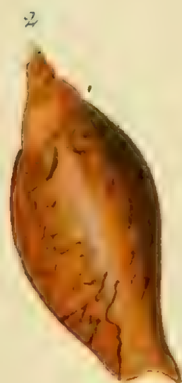
Ex Museo Houttuijniano.

Andr. Hoffer sculps.

1 Scalaria pretiosa
2 [illegible] [illegible] spec
3 Margarita [illegible]

4 [illegible] [illegible]
5

2

3

1

4

5

Ex Museo Houttuijniano.

G.P. Trautner sculps

1 Conus [illegible]

2 Conus [illegible]

3 Conus [illegible]

4 Conus [illegible]

5 Conus [illegible]

6 Scalaria pretiosa

Ex Museo Houttuijniano.

G.P. Trautner sculps

1 [illegible] [illegible]

2 [illegible] [illegible]

3 [illegible] [illegible]

4 [illegible] [illegible]

5 [illegible] [illegible]

6

Ex Museo Houttuijniano.

Andr. Hoffer sculps

ZES-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

Zekere zeldzaame Doubletten komen 'er voor, die men, niet oneigen, *Oost en West Doubletten* tytelt. In de éene helft der Schulp naamelyk, houden de Ribagtige Streepen een geheel anderen Koers dan in de andere helft. Dit komt wonderlyker voor in de enkele Schulpen van dien aart, dan in de Doubletten, die Hartvormig zyn en dus tot de Hart Doubletten behooren, in veelen van welken men de beginzelen van zulke tegenstrydige Koersen waarneemt. Die van *Fig.* 1, wordt ons, zodanig gekleurd zynde, uit China toegebragt. Men twyfelt of die Kleur wel Natuurlyk zy, gelyk in die van *Fig* 2, welke, by de gedagte aardigheid, ook een schoone verandering van Kleuren heeft, als wit, Roozerood en geel gewolkt zynde. Oost- en West-Doubletten Tab. XXVI. *.* *Fig.* 1, 2.

Onder de Dadels zyn 'er, die in Tekening uitmunten, gelyk de genen, die wy hier in *Fig* 3 en 4 vertoonen, Aan de genen, naamelyk, die op een witten of bruinen Grond zodanige Golfswyze Streepen hebben, welke eenigermaate zweemen naar de Afbeeldingen van eene Statieuze Lykstatie, geeft men den naam van *Prince Begraafnis Dadels.* Men begrypt ligt, dat die overeenkomst dikwils zeer onvolmaakt is, en zulks wyzen ook de nevensgaande aan. Die van *Fig* 3 heeft den Grond eenigermaate Roozekleurig Aschgraauw, en Streepen, die naar Bliksem-Straalen gelyken, zynde bruinagtig: de andere, van *Fig* 4, Olyfkleurig bruin van Grond, heeft veel breeder en gewolkte zwartagtige Streepen Beiden zyn het zeer fraaije Stukken. Prince Begraafnis Dadels. *Fig.* 3, 4.

Uit de Westindien komen zekere Hoorens, die men *Lampjes* noemt, hoedanigen in 't Vierde Deel op de Vyfde Plaat, in *Fig.* 2, 3, afgebeeld zyn: zie ook een dergelyke in dat Deel, Pl. 13. *Fig.* 4. Deeze echter zyn maar Basterd-Lampjes, zy hebben aan 't Mondstuk die Gestalte niet, welke de *echte Oostindische* Lampjes toebehoort, en 'er met reden deezen naam aan doet geeven. Dat van *Fig.* 5, is alleenlyk van onderen; dat van *Fig.* 6, 7 is van boven en van onderen afgebeeld. Opregte Lampjes. *Fig.* 5, 6, 7.

ZEVEN-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

Op bladz. 17, in het eerste Deel, hebben wy reeds gemeld, dat 'er, behalven de enkelde *Spinnekoppen*, zo genaamd, onder de Hoorens ook zyn welke men *Dubbelde* noemt. Die dezelven nooit gezien hebben, verbeelden zig ligtelyk dat de zodanigen, als men in 't Eerste Deel, op de Elfde Plaat, in *Fig* 3, 4, afgebeeld vindt Dubbelde Spinnekoppen zyn; doch zy zullen zig klaar van het tegendeel overtuigd vinden door de beschouwing van dit Exemplaar in *Fig* 1, het welke wegens zyne ver uitgebreide Takken, en derzelver dunte, zeer aanzienlyk is Men vindt zodanige Stukken dikwils hier of daar beschadigd, en sommigen zyn meer of minder volmaakt, 't welk ze dan ook meer of minder kostbaar maakt en zeldzaam Dewyl deeze Takken niet hol zyn, is 't onbegrypelyk, om wat reden de Natuur dit Schepzel zo ontzaglyk heeft gewapend. Dubbelde Spinnekop Tab. XXVII. *.* *Fig.* 1.

Oranje Konings Mantel. Fig. 2. By gelegenheid van de in 't Eerste Deel, op de Negentiende en in 't Tweede Deel op de Een-en twintigste Plaat, vertoonde zeer fraaije *Konings-Mantel Doubletten*, is reden gegeven van die benaaming. Deeze, van *Fig.* 2, heeft de Ribben sterk Oranjekleurig.

De *Oost- en West Doublet* Schulp, van *Fig.* 3, overtreft die van de voorgaande Plaat in schoonheid van Kleur, zynde zeer fraay gemarmerd.

Gebandeerde Eiken-Houts Dadel. Fig. 4. De Kleur en Tekening, beiden te samen, geeven aan de Dadel van *Fig.* 4, den naam. Men noemtze *Eikenhouts-Dadel*, om dat zy met fyne Streepjes, gelyk het Eikenhout, gestreept is, en *Gebandeerde* wegens de dwarse Banden, die om haar heen loopen. Aan het Mondstuk is zy eenigermaate Oranjekleurig.

Satyne Dadel. Fig. 5. Die van *Fig.* 5 voert, wegens de Weerschyn, die 'er in schynt plaats te hebben, en de aartige mengeling van geel en groenagtige. Kleuren, den naam van de *Satyne Dadel.*

AGT-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

*Gevlamde Oranje Kliphooren. TAB. XXVIII. ***. Fig. 1.* De Hooren, die in *Fig.* 1, op deeze Plaat, voorkomt, is ongemeen zeldzaam. Van boven gezien zou menze byna tot de Tepelbakken betrekken, doch de Mondopening, die eenen getanden omgeslagen Rand heeft, brengtze tot de Klip of Porseleinhoorns t'huis. De breede geslingerde Streepen, op een geelagtigen Grond, maaken dit Stuk atnzienlyk en geeven 'er te regt den naam van *Gevlamde Oranje-Kliphooren* aan.

Bont Tepelbakje. Fig. 2. Die van *Fig.* 2 is een *Tepelbakje*, dat wegens zyne witte Vlakjes ook geen onaartig aanzien heeft. Het verschilt aanmerkelyk van de andere Tepelbakken, die reeds in dit Werk zyn vertoond.

Gevlakt Mantelje. Fig. 3. Zeer fraay is het *Mantel Doubletje*, van *Fig.* 3, op eenen hoog geelen Grond met rood en witte Vlakjes getekend. Wy hebben reeds aangemerkt, dat de verscheidenheid der Doubletten van dien aart, in dit opzigt, byna oneindig is. Het behoort tot de Tweehonderdste soort van LINNÆUS, welke van dien Autheur gezegd wordt de Schaal gelykkleppig, met veertig Draadagtige Straalen en maar éene Oorlap te hebben.

Oranje Mantel. Fig. 4. Van deeze Soort *Fig.* 4 komen 'er voor die zeer hoog Oranjekleurig zyn, en deswegen noemt menze *Oranje-Mantels*. Zy hebben een geheel andere Gestalte dan de gewoone Mantel Doubletten, zynde veel ronder en breeder; doch het gene haar wel het allermeeste onderscheidt, is, dat zy de bovenste Schulp verhevenronder hebben dan de onderste. Dus blykt, dat zy behooren tot de tweehonderd en tweede Soort van LINNÆUS, die hy deswegens *Opercularis* tytelt. De Straalen zyn zeer breed, en overdwars als met kleine Kerfjes ingesneeden; 't welk deeze Doubletten op 't gevoel ruuw maakt. Zy hebben ongevaar twintig zodanige Straalen. Die hier afgebeeld is heeft een fraaije Citroenkleur, en is met verscheide gekrinkelde Wormbuisjes begroeid, waar on-

onder één, dat zeldzaam voorkomt, eene roodagtige Kleur heeft. Van deeze Doubletten zyn ook Roozekleurige en bruine te vinden, ja die byna wit zyn.

Die van *Fig.* 5, behoort tot het Geslagt der Porseleinhoorens. Men vindtze by RUMPHIUS genoemd *Gewolkte Agaate Kliphooren* en deswegen geeven wy 'er ook die benaaming aan. Het uitsteekende scherpe Puntje of Topje, dat zy hebben, maaktze aanmerkelyk. De Grondkleur is blaauwagtig, zwaar bruin gewolkt. Gewolkte Agaate Kliphooren. *Fig.* 5.

Onder de Dadels worden de genen die zwart zyn niet gering geagt, en inderdaad de Glans, dien deeze Hoorens hebben, steekt op den zwarten Grond zeer af, en maaktze fraay. Zy komen, zo wel als de voorgaande en volgende, uit Oostindie. Zwarte Dadel. *Fig.* 6.

Wy hebben van het onderscheid, dat 'er onder de Tepelbakken in de Gestalte plaats heeft, reeds gesproken. Sommigen hebben in 't geheel geen Tepel; in anderen is de Tepel van taamelyke grootte en grooter dan dat van *Fig.* 2, dezelve heeft; doch in weinigen vindt men die zo ongemeen groot, naar evenredigheid van het Lighaam van de Hooren, als in dat kleine van *Fig.* 7: 't welk wy deswegen *Knop-Tepelbakje* kunnen heeten. Of het een jonge is, en of in deeze Hoorens iets dergelyks als in de Kinderen plaats heeft, die hoe jonger hoe grooter van Hoofd zyn, naar het Lyf gerekend, kan ik niet verzekeren. Knop-Tepelbakje. *Fig.* 7.

NEGEN-EN-TWINTIGSTE PLAAT.

Die Doubletten, welke men Engelsche Zadels of Transparanten noemt, zyn reeds in de voorige Deelen van dit Werk afgebeeld: doch van dezelven verschillen grootelyks de regte *Poolse Zadels*, dat Doubletten zyn, die men zeer in waarde houdt. Zulk een fraay Stuk deelen wy, in *Fig.* 1, op deeze Plaat, mede. Het heeft nog merkelyk verkleind moeten worden, om daar plaats te kunnen vinden. De zyde, daar 't Scharnier is, dat uit twee dergelyke Ribbetjes, als in de Engelsche Zadels, bestaat, loopt byna regt. Daar is de Doublet vry plat, doch naar den omtrek toe loopt zy bogtig, 't welk 'er de fraayheid van uitmaakt en 'er den naam aan geeft. Van buiten heeft zy een schoone donkerpaarsche Kleur, hier en daar met eenen blaauwagtigen gloed of weerschyn, doch is daar Schilferig: van binnen heeft zy een dergelyk Paarlemoer, doch is somtyds aldaar ook meest wit. Men vindt dikwils enkelde Paarlen, en somtyds troppen; ja ook wel eens, als 't ware, een Snoer van vastzittende Paarlen in. De plaats, daar de Pees haare aanhechting gehad heeft, is ongevaar een Duim breed. 't Zyn dikke stevige Schulpen, die het Paarlemoer, met eenen zonderling gemengelden purperen Weerschyn, zo dik hebben, dat men het tot verscheide Werkstukken zou kunnen bezigen. Zelden komen zy regt Doublet voor. Poolse Zadel. TAB. XXIX. *** *Fig.* 1.

Goude Tong Doublet. *Fig.* 2. De andere Doublet van deeze Plaat munt meer door haare Kleur uit, dan door de fraaiheid van Gestalte, die zy heeft. Men geeft 'er den naam van *Goude Tong Doublet* aan, om dat zy eenigermaate naar eens Menschen Tong gelykt. Die zo hoogkleurig als deeze zyn, worden veel geagt en zyn in waarde. Van sommigen worden zy tot de *Cames*, van anderen tot de *Tellinæ* betrokken. By LINNÆUS heeft zy den naam van *Tellina foliacea*, en is zyne een-en-vyftigste Soort.

DERTIGSTE PLAAT.

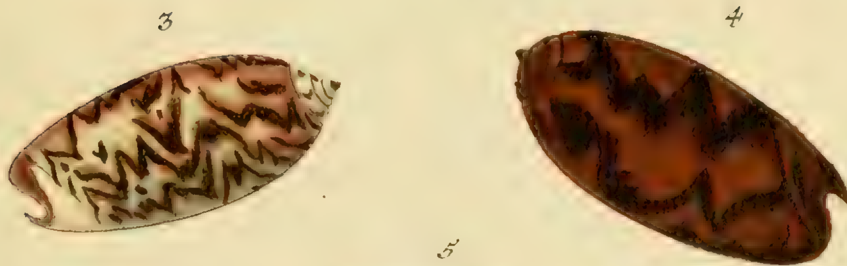
Tros van Zee Tulpen. TAB. XXX. *** *Fig.* 1. Van die Conchyliën, welke men *Zee Tulpen* noemt, zyn in de voorige Deelen van dit Werk reeds eenigen vertoond. Dus zagen wy 'er, in *Fig.* 6, op de Tweede Plaat van 't Tweede Deel, alwaar omstandig van dezelven gesproken is. De middelste Figuur op de Een-en-twintigste Plaat, in 't Vierde Deel, is ook geen ander Schepzel, hoewel sommigen dat verkeerdelyk een Venusschaft willen noemen. Dit is een ongemeen raare *Tros van Zee-Tulpen*, bestaande uit verscheidene, die oogschynelyk haare Moer verstikkende dezelve dus tot een Voetstuk hebben uitgekoozen en gebruikt. De onderste groote, naamelyk, is inderdaad ook een Pok of Zee Tulp, overtreffende de anderen veel in grootte. Zonderling is 't, dat een der kleinen door een Hoorentje, daar in leggende, gedwongen schynt te zyn geweest, om zyne groeijing te veranderen. De Kleur van dit Stuk is vry sierlyk donkerpaarsch.

Karthageensche Doublet. *Fig.* 2. De Doubletten, waar van *Fig.* 2, de eene helft vertoont, noemt men *Karthageensche*, als komende van de Spaansche Kust, of *Feitema-Doubletten*, dewyl die zig allereerst in het Kabinet der Heeren FEITEMA bevonden, zo in 't Werk van RUMPHIUS aangemerkt wordt, en deeze benaaming heeft tot nog toe stand gehouden. Zy behooren tot de Hart-Doubletten, *Cœurs*, of *Cordiformes*, Hartgelykende; als de Gestalte byna hebbende van een Beesten-Hart. Zy hebben op ieder Schulp omtrent vyf-en-twintig Ribben en zyn op een bleeken Grond zeer sierlyk Vuurkleurig gebandeerd: ook somtyds op de Ribben hier en daar wat oneffen en Knobbelagtig, weshalve LINNÆUS haar *Cardium tuberculatum* genoemd heeft.

Gevlakte Poffer. *Fig.* 3. In het Tweede Deel van dit Werk, op de Drie-en-twintigste Plaat, zagen wy de helft van een bruine *Poffer*. Aldaar is van de eigenschappen deezer Doubletten omstandig gesproken. Zy worden van dien Ridder, om dat zy aan 't Scharnier als gebild zyn, tot de Ark-Doubletten betrokken. Die, welke wy alhier, in *Fig.* 3, vertoonen, kan men, met reden, de *Gevlakte* noemen, als op eenen witten Grond, die ook zeer fyn kruislings gestreept is, een menigte van bruinroode Vlakken hier en daar verspreid hebbende, waar tusschen wederom kleiner Vlakjes zig bevinden: zo dat deeze eene niet van de minst sierlyken is, onder de Poffer-Doubletten.

EINDE VAN 'T VYFDE DEEL.

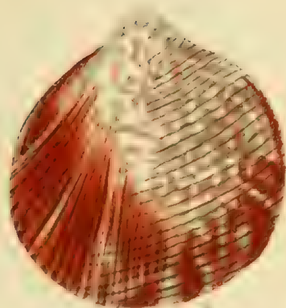

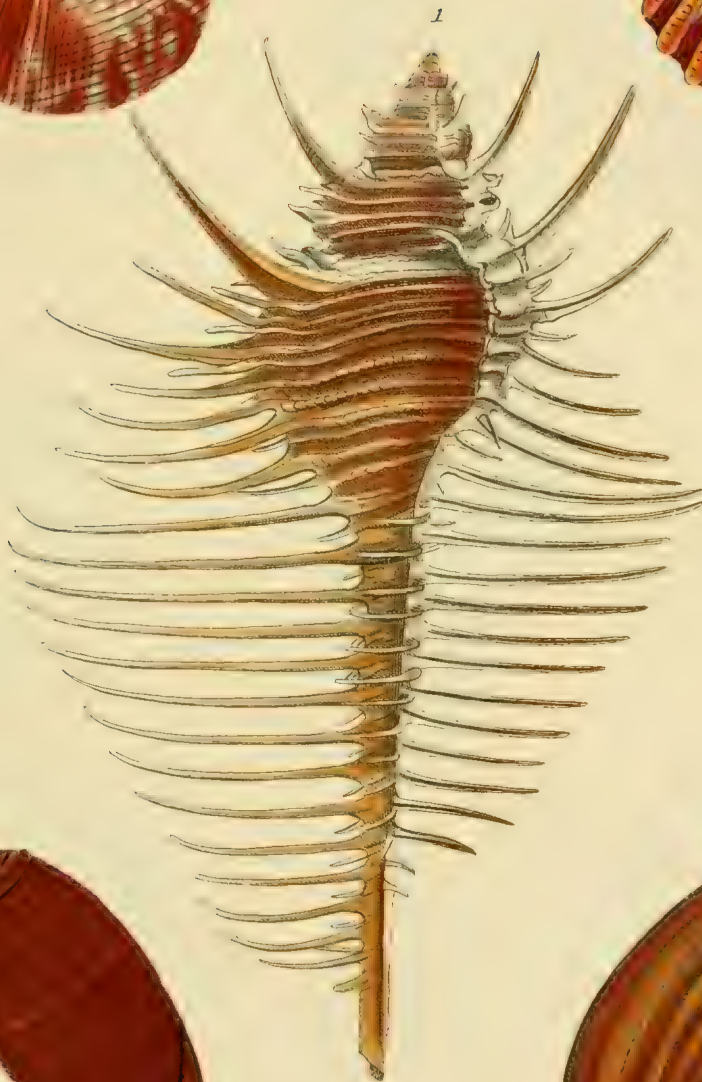
Ex Museo Brandtiano.

K. J. Tyroff sculps.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

Ex Museo Houttuijniano.

Andr. Hoffer sculps.

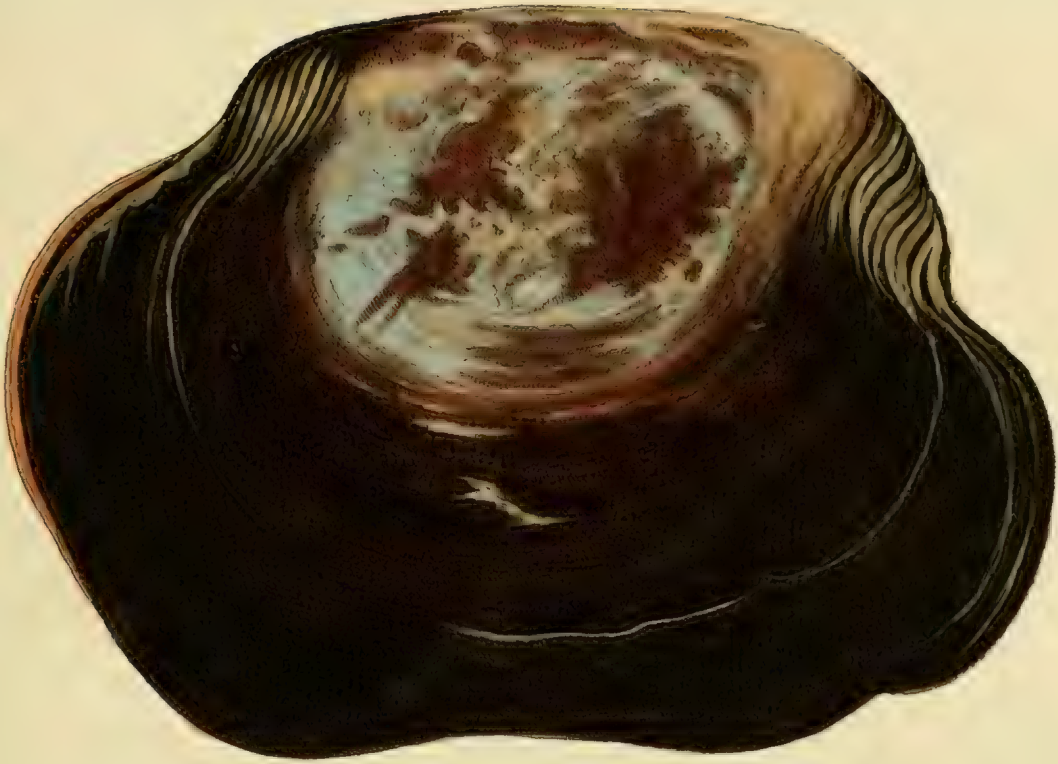

Ex Museo Houttuijniano.

H.I. Tyroff sculp.

[illegible]
[illegible]

1

2

Ex Museo Houttuijniano.

G. P. Trautner sculps.

1 [illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

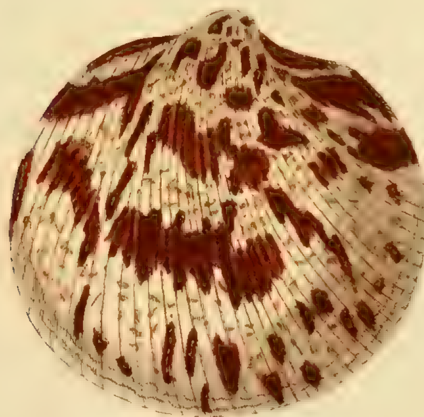
1

2

3

Ex Museo Houttuijniano.

G. P. Trautner sculps.

3 2044 072 275 662

